БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 284 (18.462). • Якшанба, 1982 йил 12 декабрь • Баҳоси 3 тийин.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажарганликлари учун қуйидагилар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзиладилар:

Олтинкўл райони — район партия комитетининг секретари ўртоқ Ҳожиқосимова, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Алимов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Иброҳимов, район «Сельхозтехника» бошқарувчиси ўртоқ Курбонов, район сув хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Абдуллаев, қишлоқ хўжалиги ходимлари касаба союзи район комитетининг раиси ўртоқ Нуриддинова, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Раҳимов.

Қўрғонтепа райони — район партия комитетининг секретари ўртоқ Саримсоқов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Болтабоев, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Ҳайдаров, район «Сельхозтехника» бошқарувчиси ўртоқ Курбонов, район сув хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Ашуров, қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союзи район комитетининг раиси ўртоқ Бобожонова, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Ғаниева.

СССР 60

СОВЕТ КОСМОНАВТИКАСИНИНГ АЖОЙИБ ЮТУҒИ

«САЛЮТ-7» — «СОЮЗ» ОРБИТАЛ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ КОМПЛЕКСИДА ЭНГ УЗОҚ МУДДАТЛИ КОСМИК УЧИШНИ ТАЙЁРЛАШ ВА АМАЛГА ОШИРИШДА ҚАТНАШГАН ОЛИМЛАРГА, КОНСТРУКТОРЛАРГА, ИНЖЕНЕРЛАРГА, ТЕХНИКЛАР ВА ИШЧИЛАРГА, БАРЧА КОЛЛЕКТИВЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРГА, КОСМОНАВТЛАР АНАТОЛИЙ НИКОЛАЕВИЧ БЕРЕЗОВОЙГА, ВАЛЕНТИН ВИТАЛЬЕВИЧ ЛЕБЕДЕВГА

Азиз ўртоқлар!

Ватан фани ва техникаси космик фазони тинчлик мақсадларида тадқиқ этиш ва ўзлаштиришда янги буюк ғалабага эришди. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллиги арафасида совет космонавтлари Анатолий Николаевич Березовой билан Валентин Витальевич Лебедевнинг тарихда энг узоқ — 211 кунлик учиши муваффақиятли тугади.

«Салют-7» орбитал станциясининг ичида экипажнинг узоқ вақт муваффақиятли ишлаши совет космик техникаси имкониятлари ўсганлигининг яққол намойиши бўлди. Станциянинг ҳамма системалари ғоят пухта ишлади, ишлатиш сифатининг яхшилигини кўрсатди. «Салют-7» станциясида орбитада илмий-тадқиқотлар ўтказиш имкониятлари анча кенгайтирилди, космонавтларнинг ишлаш ва яшаш шароитлари яхшиланди.

«Салют-7» — «Союз» комплексида совет космонавтлари Березовой, Лебедев, Жонибеков ва Иванченков ўртоқлар билан бирга Франциянинг биринчи космонавти Жан Лу Кретьен ёнма-ён ишлаб, Совет Иттифоқи ва Франциянинг мутахассислари биргалашиб ишлаб чиққан тадқиқотлар программасини бажарди. Янги халқаро экипажнинг иши социалистик мамлакатлар космонавтлари иштирокида бундан аввалги учишлар сингари мамлакатимиз космосда тинч ҳамкорлик қилиш учун, бутун инсоният манфаатларини кўзлаб Ер атрофи фазосини ўзлаштиришда турли мамлакатларнинг куч-ғайратини бирлаштириш учун изчил курашаётганлигини бутун дунёга яна бир карра яққол намойиш этди.

Космонавтлар Березовой ва Лебедев «Салют-7» станцияси ичида Попов, Серебров ва космонавт аёл — Савицкая ўртоқлардан иборат экипажни ҳам кабул қилдилар. Шу учиш вақтида хотин-қизлар космосда мураккаб тадқиқотлар программасини бажара бориб, эркаклар билан баб-баравар бемалол ишлай олишлари мумкинлиги яна бир карра яққол исбот қилинди.

Космосга ҳар бир парвоз — кишиларнинг мардлиги, чидамлилигининг синовидир. Анатолий Николаевич Березовой билан Валентин Витальевич Лебедев рекорд даражадаги узоқ муддатли учишда шу синовга жуда яхши бардош бердилар. Улар чуқур билимли, иродали, чидамли эканликларини кўрсатдилар, пировардигача юксак иш қобилиятини сақлаб қолдилар.

211 кун мобайнида мамлакатимиз халқ хўжалиги учун катта аҳамиятга эга бўлган кўпдан-кўп медицина-биологик, геофизик, астрофизик, техник ва технологик экспериментлар комплекси бажарилди, кўпдан-кўп фотосуратлар олинди, визуал кузатишлар ўтказилди. Космонавтлар Березовой ва Лебедев очиқ космик фазога чиқдилар ва станциядан ташқарида турли технологик операциялар ўтказдилар. Орбитада келгусида космик конструкцияларни йиғишда ана шулардан фойдаланилиши мумкин. Мисли кўрилмаган шу узоқ муддатли учишда бажарилган медицина тадқиқотларининг муҳим аҳамияти бор. Вазнсизлик шароитининг одамга ноқулай таъсирининг олдини олувчи воситаларни такомиллаштириш учун зарур янги натижаларга эришилди.

Березовой ва Лебедев ўртоқларнинг муваффақият билан тугаган узоқ муддатли учиши космосни тадқиқ этиш ва ўзлаштириш йўлидаги муҳим тарихий босқичдир.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Анатолий Николаевич Березовой билан Валентин Витальевич Лебедевни мураккаб, тиғиз ва масъулиятли космик учиш программаси аъло даражада бажарилганлиги билан қутлайдилар.

«Салют-7» — «Союз» орбитал илмий-тадқиқот комплекси ичида космосни ўзлаштириш тарихида киши бошқарадиган энг узоқ муддатли учишни амалга оширишда иштирок этган олимларни, конструкторларни, инженерларни, техникларни, ишчиларни, космодром, космонавтларни тайёрлаш маркази, учишни бошқариш маркази, команда-ўлчаш ва қидириш-қутқариш комплекслари мутахассисларини, барча коллективлар ва ташкилотларни қизғин табриклаймиз.

Азиз ўртоқлар! Ватан космонавтикасининг бу ажойиб ютуғи — самарали ва фидокорона меҳнатингизнинг натижасидир. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллиги байрами йилида совет космонавтлари узоқ муддатли экспедициясининг иши муваффақиятли тугаганлиги КПСС XXVI съездининг мамлакат фанини ва халқ хўжалигини ривожлантириш манфаатлари йўлида космосни ўзлаштириш борасида қабул қилган қарорларини бажаришга қўшилган катта ҳиссадир.

Азиз ўртоқлар. Ватанимиз ва Ер юзидаги барча кишиларнинг фаровонлиги йўлидаги муҳим ва масъулиятли ишингизда сизларга янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз.

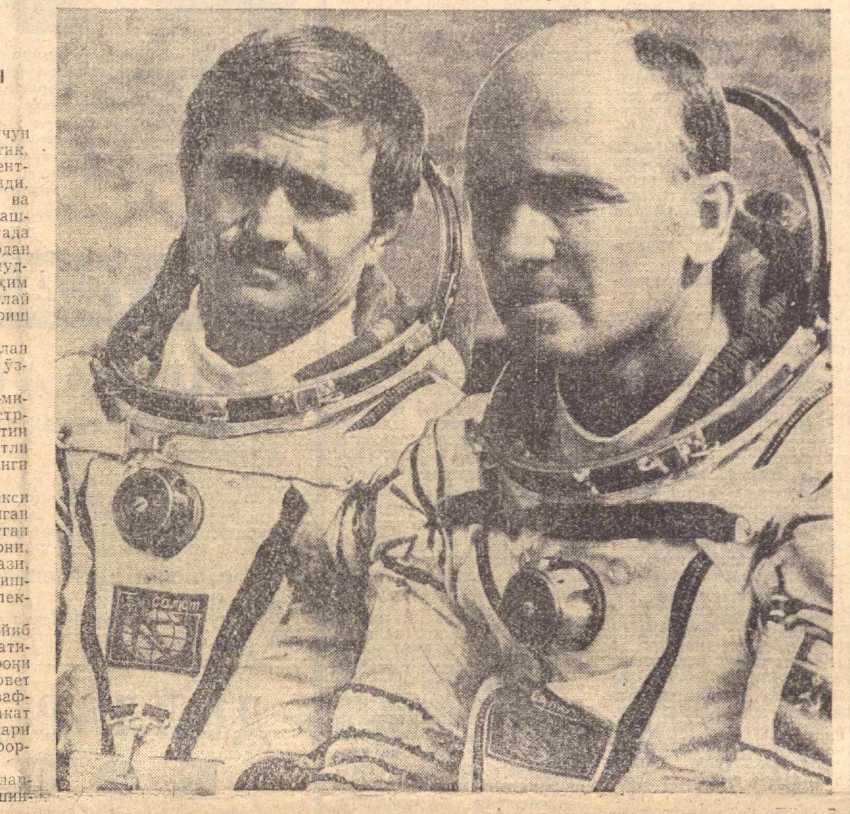

Суратда: кема командири А. Березовой ва бортинженер В. Лебедев.

А. Пушкарев фотоси. (ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ — СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ҚАҲРАМОНИ, СССР КОСМОНАВТ-УЧУВЧИСИ ЎРТОҚ В. В. ЛЕБЕДЕВни ЛЕНИН ОРДЕНИ ВА ИККИНЧИ «ОЛТИН ЮЛДУЗ» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

«Салют-7» — «Союз» орбитал илмий-тадқиқот комплексида космосда узоқ вақт муваффақиятли учганлиги ҳамда мардлик ва қаҳрамонлик кўрсатганлиги учун Совет Иттифоқи Қаҳрамони СССР космонавт-учувчиси ўртоқ Валентин Витальевич **Лебедев Ленин ордени** ва иккинчи **«Олтин Юлдуз»** медали билан мукофотлансин.

Совет Иттифоқи Қаҳрамони ўртоқ В. В. Лебедев жасоратини нишонлаш учун қаҳрамоннинг юртида унинг бронзадан ясалган бюсти ўрнатилсин.

СССР Олий Совети Президиуми Раисининг Биринчи ўринбосари В. КУЗНЕЦОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль. 1982 йил 10 декабрь.

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

КОСМОНАВТ-УЧУВЧИ ЎРТОҚ А. Н. БЕРЕЗОВОЙга СОВЕТ ИТТИФОҚИ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

«Салют-7» — «Союз» орбитал илмий-тадқиқот комплексида космосда узоқ вақт муваффақиятли учганлиги ҳамда мардлик ва қаҳрамонлик кўрсатганлиги учун космонавт-учувчи ўртоқ Анатолий Николаевич Березовойга **Совет Иттифоқи Қаҳрамони** унвони берилсин, **Ленин** ордени ва **«Олтин Юлдуз»** медали топширилсин.

СССР Олий Совети Президиуми Раисининг Биринчи ўринбосари В. КУЗНЕЦОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль. 1982 йил 10 декабрь.

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТОҚ А. Н. БЕРЕЗОВОЙга «СССР КОСМОНАВТ-УЧУВЧИСИ» УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

«Салют-7» — «Союз» орбитал илмий-тадқиқот комплексида космосда учганлиги учун ўртоқ Анатолий Николаевич **Березовойга «СССР космонавт-учувчиси»** унвони берилсин.

СССР Олий Совети Президиуми Раисининг Биринчи ўринбосари В. КУЗНЕЦОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль. 1982 йил 10 декабрь.

КИШИ БОШҚАРАДИГАН УЗОҚ МУДДАТЛИ УЧИШ ПРОГРАММАСИ МУВАФФАҚИЯТЛИ БАЖАРИЛДИ

Космонавтлар Анатолий БЕРЕЗОВОЙ билан Валентин ЛЕБЕДЕВ Ерга қайтиб тушдилар

ТАСС АХБОРОТИ

Космонавтика тарихида киши бошқарадиган энг узоқ муддатли — 211 кунлик учиш муваффақиятли тугади.

Космонавтлар Анатолий Николаевич Березовой билан Валентин Витальевич Лебедев ўртоқлар «Салют-7» — «Союз-Т» орбитал илмий-тадқиқот комплексининг ичида ўтказиш мўлжалланган ишлар программасини бажариб бўлганларидан сўнг 1982 йил 10 декабрь куни Москва вақти билан соат 22 дан 03 минут ўтганда Ерга қайтиб тушдилар. «Салют-7» станцияси автомат режимда учишни давом эттирмоқда.

«Союз Т-7» кемасининг туширилувчи аппарати Совет Иттифоқи территориясининг белгиланган районида Жезқазған шаҳридан 190 километр шарқда Ерга қўнди.

Космонавтларни Ерга қўнган жойда медицина текширувидан ўтказганда улар узоқ вақт вазнсизлик ҳолатини дуруст кечирганликлари маълум бўлди.

Березовой ва Лебедев ўртоқларнинг космик учиши 1982 йил 13 май куни «Союз Т-5» кемасида бошланган эди. Эртаси куни кема «Салют-7» станцияси билан туташтирилди ва экипаж шу станция ичида ишлашга киришди.

1982 йил 25 июнь куни «Салют-7» — «Союз Т-5» орбитал комплекси билан «Союз Т-6» кемаси туташтирилди. Бу кемани СССР космонавт-учувчилари Владимир Александрович Жонибеков, Александр Сергеевич Иванченков ва Франция гражданини Жан Лу Кретьендан иборат халқаро экипаж бошқарган эди. Шундай қилиб киши бошқарадиган станция ичида илк бор бир вақтда беш космонавт ишлади. «Салют-7» — «Союз Т-5» — «Союз Т-6» илмий-тадқиқот комплексининг халқаро экипажи СССР ва Франция олимлари тайёрлаган экспериментал программани муваффақиятли бажарди.

1982 йил 20 августдан 27 августгача «Салют-7» станциясида космонавтлар Леонид Иванович Попов, Александр Александрович Серебров ва Светлана Евгеньевна Савицкая ишладилар. Космонавт аёл иштирокидаги ташриф экспедициясининг экипажи мўлжалдаги ҳамма ишларни батамом адо этди.

«Салют-7» — «Союз-Т» орбитал комплексининг узоқ учиши чоғида асосий экипаж ва ташриф экспедицияларининг экипажлари кўпдан-кўп илмий-техник ва медицина-биологик тадқиқотлар ва экспериментларни бажарди.

Учиш давомида Ер табиий ресурсларини ўрганишга, илм-фан ва мамлакат халқ хўжалиги турли тармоқларининг манфаатлари йўлидаги кўпдан-кўп вазифаларни ҳал этишга катта ўрин берилди. Шу мақсадда космонавтлар Ер юзи ва жаҳон океани акваториясини муттасил кузатиб, фотосуратга олиб турдилар. Стационар фотоаппарат ёрдамида Ер юзининг жами 20 мингга яқин сурати олинди. Кўпдан-кўп сурат ва кузатишлар дастаки киноаппарат ҳамда фотокамералар ва спектрометрик аппаратлар ёрдамида олинди ва бажарилди.

Учиш чоғида коинотнинг галактикага ва галактикадан ташқарига оид турли объектлари, рентген ва ультра бинафша нурланиш манбалари, планеталараро муҳит, ер атмосфераси тадқиқ этилди.

Экспериментлар совет аппаратларидан, шунингдек Болгария, Германия Демократик Республикаси, Чехословакия ва Францияда ясалган приборлардан фойдаланиб ўтказилди.

Космик материалшунослик программаси бўйича вазнсизлик шароитида ярим ўтказгич материаллар монокристалларини етиштириш, шунингдек металл қотишмаларининг кристалланиш жараёнларини янада ўрганиш ҳамда композицион материаллар олиш мақсадларидаги экспериментлар бажарилди.

Орбитал станцияда вазнсизлик шароитида ғоят соф биологик актив моддалар олиш методларини пишиқтириш тажрибалари бажарилди.

Киши организмига космик учиш омилларининг таъсирини ўрганиш мақсадида кўпдан-кўп медицина текширувлари ўтказилди. Натижада янги маълумотлар олиндики, булардан киши бошқарадиган станцияларда космонавтларнинг ишлаш ва ҳордиқ чиқариш энг мақбул режимларини аниқлаб олишда фойдаланилади.

Совет медиклари ишлаб чиққан профилактик тадбирлар комплекси бутун учиш давомида космонавтлар соғлиғини ва юксак иш қобилиятини яхши сақлаб туришга имкон берди.

Киши бошқарадиган станциялар ичида олий ўсимликларни ўстириш имкониятларини ўрганиб бориш ҳамда космик учиш шароитларида турли биологик объектларнинг ўсишини тадқиқ этиш борасидаги экспериментлар давом эттирилди.

Узоқ учиш давомида такомиллаштирилган борт системаларини, космик аппаратларнинг асбоб ва приборларини пишиқтириш билан боғлиқ кўпдан-кўп техник экспериментлар ўтказилди.

30 июлда Анатолий Березовой билан Валентин Лебедев станциянинг ташқи юзига ўрнатилган илмий аппаратларни кўчириб олиш ва қисман ўзгартириш мақсадида очиқ космик фазога чиқдилар. Фазога чиқиш жараёнида орбитадаги йиғув ишларида қўлланиши мумкин бўлган турли механик бирикмалардан фойдаланиш самарадорлигини аниқлаш борасидаги технологик операциялар бажарилди.

Экипаж космик учишлар практикасида янги операциялар ўтказди. Станциянинг шлюз камераси орқали Ернинг кичик сунъий йўлдошлари — «Искра-2» ва «Искра-3» космик фазога чиқарилди. Бу йўлдошлар ҳаваскорлик радио алоқасига мўлжалланган эди. Тўртта автомат «Прогресс» юк кемалари ёқилғи, сарфланадиган материаллар ва илмий аппаратларни «Салют-7» орбитал станциясига элтиб берди.

Учиш программасининг муваффақиятли бажарилиши илмий ташкилотлар, ишлаб чиқариш ва конструкторлик ташкилотлари, космонавтлар, космодром мутахассислари, космонавтларни тайёрлаш маркази, учишни бошқариш маркази, команда-ўлчаш ва қидириш-қутқариш комплекслари биргалашиб ишлашининг натижаси бўлди.

211 кунлик космик учиш чоғида олинган илмий-тадқиқот ва экспериментларнинг натижалари мамлакатимиз фани, техникаси ва халқ хўжалигининг турли соҳаларида кенг кўламда қўлланилади, Ер юзидаги барча кишиларнинг бахт-саодати йўлидаги тараққиёт ишига хизмат қилади.

Ватан фани ва техникасининг бу янги ғоят катта ютуғи — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллигида Ватанга қилинган ажойиб совғадир.

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев (делегация раҳбари), КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг биринчи ўринбосари В. В. Загладин ва КПСС Новороссийск шаҳар комитетининг биринчи секретари Ю. Д. Журкиндан иборат КПСС делегацияси Греция Коммунистик партиясининг XI съезди ишида қатнашмоқ учун 11 декабрь куни Москвадан жўнаб кетди.

Аэродромда делегацияни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари В. И. Долгих, КПСС Марказий Комитети аппарати масъул ходимлари кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Қашқадарё областининг меҳнаткашлари СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини салмоқли меҳнат совғалари билан кутиб олмоқдалар. Эришилган муваффақиятлар қувонтиради, лекин ҳали барча резервлардан фойдаланилгани йўқ, деб таъкидланди Қашқадарё область партия комитетининг 11 декабрь куни бўлиб ўтган пленумида. Пленумда КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленумининг қарорлари асосида область партия ташкилотининг вазифалари муҳокама этилди. Обкомнинг биринчи секретари Р. Г. Ғоипов доклад қилди.

Сўзга чиққан нотиқлар диққат-эътиборни ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш, давлат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш масалаларига қаратдилар.

Қашқадарё областидаги колхоз ва совхозлар пахта етиштиришни, айниқса ингичка толали пахта етиштиришни кўпайтириш билан бир қаторда дон хўжалигини ҳам интенсив ривожлантиришлари мумкин ва лозимлиги пленумда уқтириб ўтилди. Чироқчи ва Нишон районларининг тажрибаси шуни яққол кўрсатадики, область шароитида ҳар гектар ердан 100 центнердан ва бундан ҳам кўпроқ маккажўхори дони олиш мумкин. Бу ерда сабзавот, мева, картошка етиштиришни кескин кўпайтириш учун барча имкониятлар мавжуд. Шу муносабат билан сўзга чиққан нотиқлар ирригация-мелиорация ишларини янада яхшилаш, даштда Толимаржон сунъий денгизини ва Ҳисор тоғ сув омборини қуришни тезроқ тугаллаш зарурлигини уқтириб ўтдилар.

Пленумда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

ДЎСТЛИК ВА ҚАРДОШЛИК КУЙЛАРИ ЯНГРАМОҚДА

11 декабрь куни республика Кино уйининг катта залида янграган шеърий сатрлар ССР Иттифоқи халқларининг бузилмас бирлиги, тинч бунёдкорлик меҳнати бахти ҳақидаги улуғвор поэмага айланиб кетди. Бу ерда бўлиб ўтган адабий кечада СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланган автоном республика маданияти кунларининг қатнашчилари — тошкентлик ва қорақалпоғистонлик ёзувчилар сўзга чиқдилар.

Кечани Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари С. О. Азимов очди.

Автоном республика Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Т. Қаипбергенов Қорақалпоғистон адабиётини таърифлаб берди.

Таниқли шоирлар ва ёзувчилардан Зулфия билан Жўлмирза Оймирзаев, Тлеуберген Жумамуратов билан Асқад Мухтор, Иброҳим Юсупов билан Юрий Леонтичев, кўпгина бошқа адиблар рус, ўзбек ва қорақалпоқ тилларида ўз асарларини ўқиб бердилар. Уларнинг асарларида партия XXVI съезди режаларини амалга ошираётган, халқлар ўртасидаги дўстликни, ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш учун курашаётган кишиларнинг шонли ишлари акс эттирилган.

... Бир вақтлар бахшилар бахтли келажак ҳақида орзу қилиб, қорақалпоқ халқининг оғир қисматини куйлар эдилар. Эндиликда Улуғ Октябрь қуёши остида чинакам озодликка эришган, улуғ давлатимиздаги барча социалистик миллатлар ва элатлар билан биргаликда олға бораётган қорақалпоқлар янги қўшиқлар тўқидилар. Бу қўшиқлар жонажон ўлкадан, бунёдкорлик ва ижод қилиш қувончидан, порлоқ келажакка бўлган зўр ишончдан фахрланиш туйғулари билан суғорилган. Машинасозлар ва пахтакорлар, балиқчилар ва энергетиклар, олимлар ва қўриқ ерларни ўзлаштирувчилар — бу асарларнинг қаҳрамонларидир. Бу асарларнинг кўпчилиги ишчи цехларида, дала шийпонларида — совет кишисининг характери яхшироқ намоён бўлаётган жойларда, ҳозир СССР Озиқ-овқат программасини, КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленумининг қарорларини амалга ошириш учун қизғин кураш давом этаётган жойларда биринчи марта янгради. Чунки чинакам адабиёт, деб таъкидланди нотиқларнинг сўзларида, халқнинг ишлари ва орзу-умидлари билан чамбарчас боғлангандагина кучли бўлади.

* * *

Автоном республика маданиятининг СССР ташкил этилганлиги 60 йиллигига бағишлаб ўтказилаётган маданият кунлари Қорақалпоғистоннинг қардош совет оиласидаги муваффақиятлари тўғрисида мароқли санъаткорона ҳикояга айланиб кетмоқда. Бир вақтлар чор Россиясининг қолоқ чекка ўлкасида яшаган шу халқ ҳозир ўзининг кенг кўпчиликка машҳур бўлган ёзувчилари ва рассомлари, композиторлари ва артистлари яратган асарларни ифтихор билан кўз-кўз қилмоқда. Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР халқ ёзувчиси Жўлмирза Оймирзаевнинг китоблари кўп тилларга таржима қилинган, ҳайкалтарош Жўлдасбек Қуттимуродовнинг асарлари Бутуниттифоқ ва халқаро виставкаларда зўр муваффақият билан намойиш қилинмоқда, композитор Ғаип Демесиновнинг асарлари симфоник оркестрлар репертуаридан жой олган. Қорақалпоғистон маданиятининг мана шу ва бошқа кўпгина таниқли арбоблари яратган асарлар қўйилган экспозицияларни ва ижро этилган концертларни 11 декабрь куни Ўзбекистон пойтахтининг юзлаб аҳолиси ва меҳмонлари томоша қилдилар.

Бу кун автоном республика адабиёт, санъат ва архитектура усталарининг Ўзбекистон ССР ижодий союзларидаги суҳбатлари билан бошланди.

Меҳмонлар саноат корхоналари меҳнатчилари, студентлар, ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчилари, В. И. Ленин номидаги Тошкент олий умумқўшин командирлари билим юрти курсантлари ҳузурида меҳмон бўлдилар.

(ЎзТАГ).

ТАШАББУСЛАР ҚАНОТИ

БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ЙИҒИЛИШЛАРИНИНГ ЯКУНИГА ДОИР

Ўзбекистондаги бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот ва сайлов йиғилишлари якунланди. Бу йиғилишлар коммунистлар, барча меҳнаткашларни СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш, план ва социалистик мажбуриятларни ортиғи билан бажариш учун курашга сафарбар этиш руҳида ўтди. Улар партия сафларининг монолит бирлиги ва юксак жанговарлигини, коммунистларнинг авангардлик роли ва КПСС XXVI съезди қарорлари, СССРнинг Озиқ-овқат программаси, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленуми қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун уларнинг масъулияти кучайганлигини намойиш қилди.

Меҳнат коллективларидаги, партия ташкилотларидаги ишнинг аҳволи йиғилишларда талабчанлик билан, юксак партиявий принципиаллик асосида муҳокама қилинди, хўжалик фаолияти чуқур ва атрофлича қараб чиқилди, мавжуд камчиликлар ва нуқсонлар рўйрост тилга олиниб, уларга йўл қўйган ўртоқлар жиддий танқид қилинди. Ишлаб чиқаришни интенсивлаш, янги техника ва технологияни жорий этиш, ресурсларни тежамли сарфлаш коммунистларнинг диққат марказида турди.

Коммунистлар ўз ташкилотларининг ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишини — партияга қабул, партия аъзоларини жой-жойига қўйиш, уларнинг активлиги ва жанговарлигини ошириш, КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXVI съездининг коммунистлар авангардлик ролини оширишга ҳамда ишлаб чиқаришдаги ва ижтимоий турмушдаги активлигини ривожлантиришга доир қарорларини бажариш соҳасида Ўзбекистон Компартияси Самарқанд область комитетининг иши тўғрисида»ги қарори асосида уларнинг меҳнаткашлар оммаси жанговар авангарди сифатидаги бурчларини бажариш соҳасидаги фаолиятини муфассал қараб чиқдилар. Кўпгина йиғилишларда ташаббускорлик ва новаторлик ҳаракатига муносабат, меҳнат коллективларида бу ҳаракатларни рағбатлантириш учун соғлом маънавий муҳитни шакллантириш йўлидаги ишлар чуқур муҳокама қилинди.

— Партия ташкилотимиз пахтачиликни комплекс механизациялаш, ташаббус кўрсатиб, ишга виждонан ёндашиб меҳнат қилишни рағбатлантириш йўлини қатъият билан ўтказмоқда, — деди Элликқалъа районидаги «Москва» совхозининг бригадири, СССР Олий Советининг депутати Жамила Бекчонова. — Бригадамизда 52 центнерлик марра эгалланди. Ҳосилнинг 80 процентдан кўпроғини машиналар билан териб олдик.

Шаҳрихон шойи фабрикасининг ишчиси Насиба Қосимова йиғилишда сўзга чиқиб, бу беш йилликда ўн йиллик топшириқни бажаришга сўз берди.

— Ўтган йилдан бошлаб бригадамиз ягона наряд бўйича меҳнат қилмоқда, — деди Қўнғирот пахта тозалаш заводининг ишчиси Сатен Балимбетов. — Одамлар ўзларига талабчанроқ бўлиб қолдилар, ўзларини ишлаб чиқаришнинг чинакам хўжайинлари деб ҳис этмоқдалар. Меҳнат унумдорлиги ҳам 15 процент ошди. Маҳсулот сифати яхшиланди. Партия ташкилоти бошқа бригадаларни ҳам меҳнатни ташкил этиш ва ҳақ тўлашнинг илғор усулига тезроқ ўтказиш тўғрисида ғамхўрлик қилиши керак.

Янгийўл мебель фабрикасининг коммунистлари йил охиригача илгари мажбуриятда кўзда тутилган 450 минг сўмлик ўрнига 600 минг сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқариш ташаббуси билан чиқдилар. Ўз бурчини виждонан, ишга ижодий ёндашиб бажаришга аҳд қилган бундай ватанпарварлик намуналари кўп.

Партия аъзолари йиғилишларда озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш йўллари ва воситаларига оид кўплаб қимматли мулоҳазалар билдиришди, амалий таклифлар киритишди. Чунончи, мамлакат Озиқ-овқат программасини амалга оширишга амалий ҳисса қўшиш иштиёқини билдириб, Андижон, Наманган ва Фарғона областларининг бир қатор саноат корхоналари коммунистлари адр ерларни ўзлаштириш, ёрдамчи хўжаликлар ташкил этиш ташаббуси билан чиқдилар, республика ҳамда область ташкилотларидан бу вазифани ҳал этишда тегишли ёрдам кўрсатишни сўрадилар.

Йиғилишларда ишчанлик руҳи билан суғорилган танқид ва ўз-ўзини танқид баралла янгради. Унинг кучи фақат камчилик ва нуқсонларни аниқлашга қаратилмади, албатта. Коммунистлар ишни қандай қилиб тезроқ ва яхшироқ тўғрилаб олишга оид таклифлар киритишди. Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги аппарати коммунистлари ўз ҳисобот-сайлов йиғилишларида кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишдаги нуқсонларни, ижрочилик интизомининг савияси пастлигини, айрим партия аъзолари командировкаларда бўлинган вақтдан самарали фойдаланмасликларини, партия ўқуви қониқарсиз ташкил этилганлигини кўрсатиб ўтдилар. Бу нуқсонларни бартараф этиш йўлларини белгиладилар.

Манғит пахта тозалаш заводи коммунистлари йиғилишда корхонани тубдан реконструкция қилиш лозимлигини кўрсатиб ўтдилар. Бу завод эллик йил муқаддам қурилганлигини назарга олсак, коммунистлар ҳисобот-сайлов йиғилишида кўтарган масала нечоғли актуал эканлигини шунчалик яққол ҳис этамиз.

Бошланғич партия ташкилотларида ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишларида сайлаб қўйилган партия активи, шу жумладан, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, республика министрликлари ва идораларининг раҳбар ходимлари иштирок этишди. Бу, шубҳасиз, йиғилишларнинг нуфузини оширди, коммунистлар билдирган танқидий мулоҳазалар ва таклифлар юзасидан амалий чоралар кўрилишини тезлаштирди. Чунончи, Ўзбекистон ССР олий ва ўрта махсус таълим министри С. Пўлатов Тошкент политехника институтининг Наманғандаги филиали партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилишида иштирок этди. Ана шу йиғилишда сўзга чиққан коммунистлар филиалнинг ўқув-лаборатория комплекси қурилиши жуда суст олиб борилаётганлигини танқид қилишди. Министр шу ернинг ўзидаёқ ўқув-лаборатория корпуси қурилишининг боришини оператив равишда таҳлил қилиб чиқди, бош пудратчи ташкилот билан биргаликда ишдаги камчиликларни бартараф этиш тадбирларини белгилади. Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министри А. Ҳамидов ҳам Фарғона иссиқлик энергияси маркази ишини яхшилаш билан боғлиқ кўпгина масалаларни ишчанлик билан ҳал қилди.

Партия бюроларининг янги составларини, бошланғич партия ташкилотлари секретарларини сайлаш уюшқоқлик билан ўтди. Етук, актив ва обрўли коммунистлар партия бюроларининг аъзолигига, секретарликка сайландилар. Янги сайланган секретарларнинг учдан икки қисми олий маълумотли мутахассисдир. Уларнинг 40 процентга яқини — аёллар. Оммани коллектив олдида турган вазифаларни ҳал этишга руҳлантириш маҳоратини эгаллаб олган, партия сиёсатини қатъият ва ташаббус кўрсатиб амалга ошираётган бу коммунистлар қуйи звенонинг чинакам етакчиларига айланишлари учун бир қатор ишлар амалга оширилиши керак. Энг аввало, уларнинг ўқувини ташкил этиш, партия ташкилотларида иш юритиш асосларини эгаллаб олишларига ёрдам бериш лозим. КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ю. В. Андроповнинг шу Пленумда сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифаларни бажариш юзасидан тадбирлар плани ишлаб чиқилиши зарур.

Ҳисобот-сайлов йиғилишларининг бориши область, шаҳар, район партия комитетлари томонидан муттасил қараб чиқилди ва йўналтириб турилди. Ҳозирда партия комитетлари ҳисобот-сайловларнинг натижаларини муҳокама қилиш ва коммунистлар билдирган кўпгина танқидий мулоҳазалар ва таклифларни умумлаштиришни поёнига етказмоқдалар, халқ депутатлари Советлари, хўжалик органлари ва жамоат ташкилотларини кенг жалб этган ҳолда бу танқидий фикр ва мулоҳазалар юзасидан тегишли чоралар амалга оширилишини ташкил этмоқдалар.

Коммунистлар, барча меҳнаткашларнинг фидокорона меҳнати ўн биринчи беш йиллик топшириқларини, хусусан, юбилей йили планларини муваффақиятли бажаришда ҳал қилувчи аҳамият касб этмоқда. Ўн ой мобайнида планга қўшимча 305 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Унинг 255 миллион сўмлиги кенг истеъмол молларидир. Мисли кўрилмаган мураккаб об-ҳаво шароитларида қишлоқ меҳнаткашлари, шаҳарлик ҳашарчилар 6 миллион тоннадан зиёд пахта териб олдилар. Бунда халқимизнинг юксак инсоний фазилатлари — мардлик, ғалабага комил ишонч, Ватанга берилган сўзга содиқат ёрқин намоён бўлди. Бироқ, Ўзбекистон халқ хўжалигини 1983 йилда ва беш йилликнинг қолган йилларида ривожлантириш суръатлари янада юқорироқ, бинобарин, озиқ-овқат маҳсулоти ишлаб чиқаришни кўпайтириш борасидаги ишлар эса янада самаралироқ бўлмоғи керак. Бошланғич партия ташкилотлари бу муҳим вазифаларни бажаришга коммунистлар, республика барча меҳнаткашларининг куч-ғайрати ва ташаббусини тўла сафарбар этмоғи даркор.

КПСС XXV съезди номли Бухоро тўқимачилик комбинатининг меҳнатсевар коллективи юбилейолди вахтасида юксак меҳнат унумдорлигига эришмоқда. СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига корхона тўқимачилари 32 миллион метрдан ортиқ газлама тўқиб беришга аҳд қилишган. Бу эса планда белгиланганидан анча кўпдир. Суратда: юбилейолди мусобақасининг ғолиби, илғор ип ўровчи комсомол аъзоси Гулнора Норова.

А. Мирзажонов фотоси. (ЎзТАГ).

РАСМИЙ ВИЗИТ БИЛАН

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихоновнинг Финляндияга расмий визити давом этмоқда.

9 декабрь куни Хельсинкида Финляндия Президенти М. Койвисто Совет иттифоқилик меҳмон шарафига зиёфат берди. Дўстона вазиятда ўтган зиёфатда М. Койвисто билан Н. А. Тихонов нутқ сўзлашди.

10 декабрда Н. А. Тихонов билан М. Койвисто ўртасидаги музокаралар ниҳоясига етди.

Турли соҳалардаги Совет — Финляндия ҳамкорлигининг баъзи масалаларини муҳокама қилиш давом эттирилди.

Н. А. Тихонов билан М. Койвисто халқаро вазият тинимсиз кескинлашиб, янги уруш хавфи кучайиб бораётганлиги хусусида жуда ташвишланаётганликларини изҳор этдилар.

Н. А. Тихонов Совет Иттифоқининг 80-йилларга мўлжалланган Тинчлик программасини амалга оширишга қаратилган янги тинчлик ташаббусларига эътиборни қаратди, СССРнинг кескинликни юмшатиш сиёсатига содиқлигини таъкидлади.

М. Койвисто Совет Иттифоқининг ядровий хавфни тугатиш учун қулай шарт-шароитларни яратишга, тинчликни сақлаб қолишга ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилган ташқи сиёсий ташаббусларини юксак баҳолади.

Иккала томон Хельсинкидаги Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашда бошланган Умумевропа жараёнини давом эттириш муҳимлигини таъкидлади. Шу нуқтаи назардан Совет Иттифоқи билан Финляндиянинг Умумевропа кенгашида қатнашган давлатлар вакилларининг Мадрид учрашувида ижобий натижаларга эришишга ва айниқса Европада ишонч ҳамда хавфсизликни мустаҳкамлаш ва қуролсизланиш тадбирларига бағишланган конференция ўтказиш тўғрисида баҳамжиҳат бир қарорга келишга ҳар томонлама кўмаклашишга интилаётганликлари таъкидлаб ўтилди.

Ҳозирги мураккаб халқаро вазиятда Финляндиянинг Шимолий Европани ядросиз зонага айлантириш тўғрисидаги маълум таклифини амалга ошириш актуаллиги тобора кўпроқ ортиб бораётганлиги қайд этилди.

Шу куни Н. А. Тихонов Хельсинкидаги Хакканиеми майдонида В. И. Ленин квартира-музейини зиёрат қилди. 1917 йил кузида Владимир Ильич Ленин шу ерда яшаган эди. Н. А. Тихонов иморатга ўрнатилган ёдгорлик лавҳаси ёнига гуллар қўйди ва музейнинг ҳурматли меҳмонлар китобига ўз фикрини ёзиб қолдирди.

СССР Министрлар Советининг Раиси Хиетаниеми районига бориб, Финляндиянинг марҳум президенти Ю. К. Паасикиви қабрига гулчамбар қўйди.

Бугун Финляндиянинг «Раума-Репола» фирмаси билан совет «Судоимпорт» ташқи савдо бирлашмаси ўртасида Совет Иттифоқига ўзи кўтариладиган иккита пармалаш платформасини етказиб бериш тўғрисидаги, совет «Проммашимпорт» ташқи савдо бирлашмаси билан «Раума—Репола» фирмаси ўртасида СССРга ёғоч қиринди плиталар ишлаб чиқарадиган бир қанча заводларни модернизациялаш учун машиналар ва асбоб-ускуналар комплектларини етказиб бериш тўғрисидаги шартномаларни имзолаш маросими бўлди.

Финляндия Бош министри К. Сорса Н. А. Тихонов шарафига нонушта зиёфат берди. Зиёфатда М. Койвисто ҳозир бўлди. Ҳукуматларнинг бошлиқлари нутқ сўзлашди.

(ТАСС).

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

КОНЧИЛАРНИНГ РЕЖАЛАРИ

● **БЕРЛИН**

Зенфтенбергдаги энг катта қорамтир кўмир комбинатининг коллективи 1983 йилда бу йилгидан 5 процент кўп маҳсулот ишлаб чиқариш, 4,5 миллион маркалик материални иқтисод қилиш ва меҳнат унумдорлигини 6 процент оширишни ўз олдига мақсад қилиб қўйди.

ЧОРВАЧИЛИК ИНТЕНСИВЛАШТИРИЛМОҚДА

● **ПРАГА**

Ўрта Чехия ва Шарқий Чехия областлари учун ишлаб чиқилган ем-хашак сақланадиган механизациялашган омборлар қуриш программаси ЧССРда чорвачиликни интенсивлаштириш учун негиз бўлади. Программада беш йилликнинг охирига бориб ҳар бирида камида 7 минг куб метр пичан сақланадиган 500 дан ортиқ шундай объект қуриш кўзда тутилади.

ДАРЁ ЖИЛОВЛАНМОҚДА

● **БУДАПЕШТ**

Венгриялик гидроиншоот қурувчилар асов Тисса дарёсини бўйсундириш, унинг тошиб кетиши сабабли етказиладиган зарарнинг олдини олиш вазифасини ҳал этмоқдалар.

(ТАСС).

ДОЛЛАР ДИКТАТОРЛАРНИ БОҚМОҚДА

Коста-Риканинг пойтахти — Сан-Хосе марказий майдонида студентлар Америка байроғини ва АҚШ президентининг тулумини ёқиб юбордилар. Гондураснинг Сан-Педро Сула шаҳрида оммавий намойиш бўлди, полиция бу намойишни тарқатиб юборди. Ҳатто Гватемала парламентида Қўшма Штатларнинг босқинчилик сиёсатини қораловчи овозлар эшитилди. Марказий Америка АҚШ президенти Р. Рейганни шу тахлитда кутиб олди. Сан-Хоседа Оқ уй бошлиғи Коста-Рика ва Сальвадор президентлари билан суҳбатлашди, Сан-Педро Сулада эса Гондурас ва Гватемала раҳбарлари билан музокаралар олиб бориб, халққа қарши шу диктаторлик режимларини қўллаб-қувватлаётганлигини яна бир карра тасдиқлади.

Рейган Сальвадор диктатурасининг бошлиғи А. Маганя билан учрашган пайтида ҳаммага очиқ-ойдин фактларга зид ўлароқ Сальвадор маъмурларининг бутун дунё қоралаган сиёсатига «демократлаштириш жараёни» деб баҳо берди. 40 мингдан кўп сальвадорлик қириб юборилганлиги, у ерда давлат сиёсати даражасига кўтарилган кишиларни ўғирлаб кетиш, турмаларда азоблаш, репрессия ва террор қилиш, Америка маъмурияти бошлиғининг айтишича, «инсон ҳуқуқлари соҳасидаги тараққиёт»дан бошқа нарса эмас эмиш.

Рейганнинг фикрича, «демократлаштириш жараёни», «аграр ислоҳот» деб аталмиш ислоҳотни ҳам ўз ичига олади. Чунончи америкалик маслаҳатчи профессор Р. Простерман шу ислоҳотнинг ташаббускори бўлган эди. АҚШ Жанубий Вьетнамда хўжайинлик қилган пайтда ҳам ана шундай ташаббус кўрсатганди. Шунинг учун ҳам Сальвадор қишлоқларидаги терроринг ҳозирги бебошлигини Вьетнамнинг жанубидаги «Феникс» операцияси — тинч аҳолини ёппасига қириш билан тенглаштирилаётганлиги тасодифий эмас. Бундан икки йил аввал «аграр ислоҳот» эълон этилиши биланоқ Сальвадор ҳарбийлари америкалик «маслаҳатчилар» ёрдамида «стратегик посёлкалар» яратилишини кўзда тутувчи планни ишлаб чиққан эдилар. Бу план Вьетнамдаги уруш чоғида Америка агрессорлари синаб кўрган ваҳшиёна тадбирларнинг Сальвадор вариантидан иборат эди. Режим қўшинлари жумладан шу план асосида олинган маълумотларга кўра, аҳолиси партизанларга хайрихоҳлик қилаётган қишлоқларни йўқ қилмоқдалар.

Америка маъмурияти бошлиғининг Сальвадордаги фашистлар режимини оқлашга уринаётганлигига сабаб биринчи навбатда Вашингтоннинг Сальвадордаги сиёсатини америкаликларнинг ўзи тобора кўпроқ қоралаётганлиги ва жиноятчи ҳарбийларга ёрдам беришни тўхтатишни ўз конгрессидан талаб қилаётганлигидир.

Р. Рейганнинг Гватемала хунтаси бошлиғи Р. Монт билан, Гондурас президенти Р. Суасу Кордова билан учрашуви Сан-Хоседа ишлаб чиқилган режага мувофиқ ўтди. Америка президенти ана шу сиёсий арбобларга хушомадгўйлик қилди, уларнинг «демократияни ривожлантириш» ишида куч-ғайрат сарфлаганини таъкидлаб ўтди, ҳарбий ва молиявий мададни кўпайтириш тўғрисидаги илтимосларини инобатга олди. Жаҳон жамоатчилиги, шу жумладан АҚШ жамоатчилиги Гватемаладаги террор ва репрессиялар сиёсатини қоралаётганлигига қарамай, Рейган Монт режими билан ҳарбий ҳамкорликни кенгайтиришга қарор қилганлигини айтди. АҚШ президентининг айтишича, Гватемаладаги ҳарбий вертолётлар учун яна запас қисмлар, шунингдек уч миллион долларлик ҳарбий асбоб-анжомлар берилади.

Рейган Гондурас режимини Қўшма Штатлар сиёсий жиҳатдан тўла-тўкис қўллаб-қувватлаётганлигини ва Вашингтон маъмурияти у билан ҳарбий ҳамкорликни кенгайтириш ниятида эканлигини таъкидлади. Америка — Гондурас ҳарбий иттифоқининг тиғи аввало Никарагуага қаратилганлиги Марказий Америкада ҳеч кимга сир эмас. Вашингтон ва Гондурас ҳарбийлари диктатор Сомосанинг қутилиб қолган тўдаларини қуроллантириб, таълим бердилар ва улар Гондурас территориясидан қарийб ҳар куни Никарагуага қарши иғвогарлик ҳуружлари қилмоқдалар. Шу тўдаларнинг қонли жиноятлари Оқ уй сандиночилар режимини беқарорлаштириш мақсадида ишлаб чиққан планларнинг бир қисмидир.

АҚШ президентининг визити Гондурас ҳарбийларини ва сомосачи тўдаларни Никарагуага қарши террорчиликни кучайтиришга ундади. Рейган Гондурас раҳбарлари билан учрашган 4 декабрь куни аксилинқилобчи гуруҳлар сандиночилар халқ армиясининг Нуэва Сеговия ва Чинандега департаментларидаги позицияларига ҳужум қилди. Эртаси куни 250 га яқин террорчи Нуэва Сеговия департаментидаги Лома Оскур аҳоли пунктига ҳужум қилиб, уни тўп ва пулеметлардан олти соат мобайнида ўққа тутиб турди.

Рейганнинг Марказий Америкага қилган сафари АҚШнинг региондаги революцион-демократик кучларга нисбатан босқинчилик ва агрессив йўл тутганлигини яна бир карра намойиш этди. Вашингтон ўзининг Марказий Америкадаги энг реакцион доиралар билан жиноий апоқ-чапоқлигини қатъиян қоралаётган Лотин Америка жамоатчилигига дағдаға қилди. Америка маъмуриятининг бошлиғи, деди Нуэва Никарагуа агентлиги, жафокаш Марказий Америка регионы мамлакатларига оғир юк бўлиб тушаётган сиёсий, иқтисодий ва социал проблемаларни одилона ҳал этиш йўлини излашни истамаётир. Рейган сиёсатининг муддаоси бу ерда Америка монополияларининг манфаатларини қурол-яроғ ва террор ёрдамида ҳимоя этишдан иборатдир.

А. ТРУШИН,
ТАСС мухбири.
МАНАГУА.

Самарали тежаш

БРАЗИЛИА, 11 декабрь. (ТАСС). Бразилияда енгил автомобиллар ва юк автомобилларининг моторларида техник спиртдан тобора кенг кўламда фойдаланиш туфайли автомобиль бензинининг қарийб учдан бир қисми тежалмоқда. Саноат ва савдо министри Жао Камилу Пеннанинг айтишича, Бразилия нефть импортини камайтириш ҳисобига шу йилнинг ўзидагина 1,5 миллиард доллар тежади.

Ҳозир мамлакатда техник спирт билан ишлайдиган 600 мингга яқин автомашина бор. 1983 йилда уларга яна 295 мингта автомашина қўшилади. Улар учун ёнилғи ишлаб чиқариш 800 минг литр кўпайиб, олти миллиард литрга етади.

КАПИТАЛИЗМ ИЛЛАТЛАРИ

ИЧИМЛИК СУВ ТАНҚИС

Нидерландия пойтахти Амстердам ҳамда мамлакатнинг йирик вилояти — Шимолий Голландия аҳолиси кейинги вақтларда тез-тез ичимлик сувнинг танқислигидан кўпинча мушкул аҳволда қолмоқдалар. Бунинг сабаби шуки, Рейн дарёси яқинидаги резервуардан Амстердам ва Шимолий Голландия вилоятига сув бериш бутунлай тўхтатиб қўйилди. Чунки, дарё суви составида инсон саломатлигига жиддий зарар етказиши мумкин бўлган химиявий моддалар ғоятда кўпайиб кетган. Маълум бўлишича, ГФР территориясидан оқиб ўтувчи бу дарёга Ғарбий Германиядаги энг йирик «Байер» химия концерни жуда кўп миқдорда хлоронитробензол оқиза бошлаган. Натижада Рейн дарёсида кишилар саломатлигига зарар етказувчи химиявий моддалар 100 баравар ортган. Тўғри, ҳозирги пайтда бу миқдор анча камайган. Шундай бўлса ҳам дарё сувидан истеъмол учун фойдаланиш ҳамон хавфли.

ТАШВИШЛИ «РЕКОРД»

Одатда бирор соҳада рекорд натижага эришиш ғоятда қувончли бўлади. Бироқ, АҚШнинг Алабама штатида кейинги пайтларда эришилган «рекорд» даража бу ер аҳолисининг қувончига эмас, балки ташвиш ва қайғусига сабаб бўлмоқда. Меҳнат бўйича статистика маълумотига қараганда бу штат АҚШда ишсизларнинг кўплиги жиҳатидан биринчи ўринга чиқиб олган. Штатда ишсизлар аҳолининг 15 процентини ташкил этади. У ишсизлар кўп бўлган Мичиган штатидан ҳам ўтиб кетган. Мичиганда ишсизлар 14,9 процент. Ишсизларнинг кўплиги жиҳатидан Огайо штати учинчи ўринни эгаллаган. Бу ерда иш билан таъмин этилмаган аҳоли 13,2 процентни ташкил этмоқда. Шу штатлар ишлаб чиқаришда АҚШнинг автомобилсозлик ва металлургия саноати кўпроқ ўрин олган бўлиб, жиддий турғунлик ва инқироз сиртмоғида тўлғанмоқда.

НАРХ-НАВО ОШМОҚДА

Австрияда кейинги пайтларда аҳоли учун энг зарур ҳисобланган буюмларнинг баҳоси секин-аста оширилмоқда. Яқинда бундай молларнинг нархи ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан ўрта ҳисобда яна 4,6 процент кўтарилди. Баъзи буюмларнинг баҳоси бундан ҳам оширилган. Масалан, уй-жой учун тўланадиган пул 9,8 процент, мактаб дарсликлари 7,1 процентга қимматлашган.

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН

АДР МИНИСТРИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

● **КОБУЛ.** Империализм ва реакция кучлари эркин ва мустақил Афғонистонга қарши ёвуз уруш олиб бораётган бир даврда Апрель революцияси ғалабаларини ҳимоя қилиш учун аҳоли барча табақалари ўртасида бирлик ва жипслик бўлиши керак. АДР элатлар ва қабилалар иши билан шуғулланувчи министри Сулаймон Лойиқ Нангарҳар вилояти қабилалар вакиллари билан учрашувда қатнашган қабилалар оқсоқоллари ва бошлиқлари биз революцион Афғонистоннинг барча меҳнаткашлари билан бирга аксилинқилобчиларга қарши тинмай кураш олиб борамиз, деб Афғонистон министрига ваъда бердилар.

ПОКИСТОНДА ОППОЗИЦИЯЧИ АРБОБ ҚАМОҚҚА ОЛИНДИ

● **ПАРИЖ.** Франс-пресс агентлигининг хабар қилишича, Покистон ҳарбий маъмурлари тақиқланган ишчи-деҳқон партиясининг раиси, Покистонда демократияни ўрнатиш учун кураш ҳаракатининг таниқли арбоби Фатихаб Алихонни қамоққа олди.

Президент Зиёул Ҳақнинг АҚШга визити муносабати билан бутун мамлакатда маъмурлар оппозициячи сиёсий арбобларни қамоққа ола бошладилар.

Ф. Алихон ўтган ҳафта мамлакат бўйлаб қилган сафари давомида демократияни ўрнатиш учун кураш ҳаракати тарафдорларини ўз куч-ғайратларини сафарбар этишга чақирган эди ва мамлакатда ҳарбий ҳолатни бекор қилишни ва умумий сайловлар ўтказишни истамаётган Зиёул Ҳақнинг ҳарбий режимини кескин танқид қилган эди.

ҲИНДИСТОН МИНИСТРИ БИЛАН СУҲБАТ

● **ДЕҲЛИ.** Ҳиндистон мудофаа министри Р. Венкатараман АҚШнинг ёрдами билан Покистон ҳарбийлаштирилаётганлигидан ғоят ташвишланганлигини билдирди. У Пресс Траст оф-Индиа ахборот агентлиги мухбири билан қилган суҳбатида Покистонга кўплаб қурол-яроғ етказиб берилаётганлиги унинг мудофаа эҳтиёжларидан ҳам ошиб тушди ва Ҳиндистонни ўз мудофаа қудратини мустаҳкамлашга мажбур этиб қўйди, деди. Айни вақтда Р. Венкатараман Ҳиндистон барча халқаро низоли проблемаларни тинч музокаралар йўли билан ҳал этишга тайёр эканлигини тасдиқлади.

АҚШНИНГ ТАЛАБЛАРИ РАД ЭТИЛДИ

● **ТОКИО.** Япония куролли кучларини кўпайтириш ва Вашингтон билан ҳарбий ҳамкорликни кучайтириш тўғрисида АҚШнинг талабларини рад этишни Япония социалистик партияси марказий ижроия комитети раиси Итио Асуката ҳукуматдан талаб қилди. Мамлакатдаги энг катта оппозициячи партия раҳбари парламентда сўзга чиқиб, Я. Накасонэ бошчилигидаги министрлар кабинетини ноядровий принципларга — Япония территориясида ядро қуролини қолдирмаслик, ишлаб чиқармаслик ва у ерга олиб келмаслик принципига қатъий риоя қилишга ва Пентагонга Японияниниг энг янги ҳарбий технологияси берилишига йўл қўймасликка чақирди. (ТАСС).

СССР ОЛИЙ СУДИНИНГ ПЛЕНУМИ

СССР Олий судининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди.

Пленум ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг 1982 йил 1 январдан амал қила бошлаган уй-жой тўғрисидаги Қонун асосларининг суд практикасида қўлланилиши масаласини кўриб чиқди. Совет давлати уй-жой қурилиши планлари бажарилишига, уй-жой саҳни сақланиши ва жамоатчилик назоратида одилона тақсимланишига жуда катта даражали аҳамият бермоқда, деб уқтириб ўтилди. Граждандлик низоларини ҳал этишда судлар уй-жой тўғрисидаги Қонун асосларини тўғри қўллай билишлари граждандарнинг ҳуқуқларини, шунингдек давлат органлари, корхоналар ва ташкилотларнинг манфаатларини ҳимоя этишга ёрдам бериши керак.

Судларнинг такрорий жиноятчиликка қарши курашга қаратилган фаолиятини янада такомиллаштириш тўғрисидаги доклад тингланди. Пленум иттифоқдош республикалар олий судлари зиммасига судлар илгари судланган шахсларнинг қилган жиноятлари учун масъулият тўғрисидаги Қонун талаблари ва қоидаларига риоя этиш устидан назоратни кучайтириш, жойларда жиноятчиликнинг аҳволини чуқурроқ анализ қилиш, ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза этувчи бошқа органлар билан мувофиқлаштирилган ҳолда зарур тадбирларни амалга ошириш вазифаларини юклади. Пленум виждонан меҳнат қилиб ўзини муносиб тутишига қатъий ишонч бўлмаган маҳбусларни озодликдан маҳрум этилган жойлардан муддатидан илгари бўшатиб юбориш мумкин эмаслигини судларга уқтирди.

(ТАСС).

ОБЛАСТЬ СОВЕТЛАРИНИНГ СЕССИЯЛАРИ

Андижон, Тошкент ва Фарғонада 11 декабрь куни бўлиб ўтган область Советларининг сессияларида 1983 йилда шу областларни иқтисодий ва социал ривожлантириш планлари ва 1983 йилги маҳаллий бюджетлар тасдиқланди, бу йилги планлар қандай бажарилаётганлиги, шунингдек 1981 йилги бюджетларнинг ижроси муҳокама қилинди.

Депутатлар партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари, СССР Олий Советининг еттинчи сессияси қарорлари асосида хўжалик ва маданий қурилишнинг муҳим вазифаларини кўриб чиқдилар.

(ЎзТАГ).

ПАЙКАЛЛАРДА БИТИЛГАН ҚЎШИҚ

ФАРҒОНАНИНГ УЛКАН ХИРМОНИ

Ҳ. УМАРОВ,
Ўзбекистон Компартияси Фарғона область комитетининг биринчи секретари

586 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» хирмонини бунёд этиш — область қишлоқ меҳнаткашларининг юбилей йилидаги бош вазифаси эди. Бугун биз шуни фахр ва ифтихор билан таъкидлаб ўтамизки, ана шу юксак довон эгалланди.

Пахтакорларимиз хусусан, бу йил ана шу ғалаба йўлида турли-туман мисли кўрилмаган қийинчиликларга дуч келганликлари ҳаммага маълум. Баҳор ва ёз ойлари қайта-қайта такрорланиб турган кучли дўл, шамол ва ёғин-сочинлар деҳқонларимиз меҳнатини чиппакка чиқариш хавфини туғдирди. Ана шу оғир дамларда область партия комитети ва область ижроия комитети барча қишлоқ меҳнаткашларига мурожаат қилиб, уларни ҳар қандай шароитда ҳам пахтадан мўл ҳосил етиштиришга даъват этди. Фарғона пахтакорларининг сабот-матонати, метиндек иродаси, мислсиз жасоратлари табиат офатларидан устун келди. Айниқса, бемаврид ва узлуксиз ёққан ёмғирлар, тез-тез тушиб турган қор йиғим-терим ишларининг бениҳоя чўзилиб кетиш хавфини туғдириб, жиддий қийинчиликларни келтириб чиқарган бўлса-да, фидокор кишиларимиз шаштини қайтаролмади, зафар кунларини яқинлаштиришга бўлган иштиёқларини сўндиролмади.

Мавсумда область бўйича 280 минг киши пахта териши кўзда тутилгани ҳолда, айни ёғин-сочинли кунларда қарийб ярим миллион киши пахтазорда ғайрат ва жасорат кўрсатди. Шаҳарлик ҳашарчилар — ўн минглаб студент ва ўқувчилар, корхона, ташкилот ва муассасалар ходимлари, меҳнат ветеранлари бўлмиш отахон ва онахонлар ҳам мураккаб кунларда пахтакорларга сидқидилдан кўмаклашдилар.

Шуни айтиб ўтиш керакки, область партия комитети ва халқ депутатлари область Совети ижроия комитети юбилей йили ҳосилини тез фурсатларда йиғиб-териб олиш юзасидан конкрет тадбирлар белгилаб, оммани ҳам ана шу муҳим ишга жалб этди. Йиғим-терим мавсуми давомида ҳамма жойда кенг кўламда ташкилотчилик ишлари олиб борилди. Қишлоқ меҳнаткашлари билан бир қаторда саноат ва транспорт ходимлари ҳам ҳосилни йиғиб олишга ўз ҳиссаларини қўшдилар. Шу ўринда областимиздаги юбилей йили хирмонининг салмоқли қисмини берган Бувайда районининг меҳнаткашлари ҳақида тўхталиб ўтмоқчиман. Район партия комитети барча коммунистлар, комсомоллар, жамики меҳнат аҳлини халқ хўжалигининг барча тармоқларида юксак мажбуриятларни адо этишдек улуғвор ишларни бажаришга сафарбар эта олди. Район пахта тайёрлаш планини бажарилганлиги ҳақида областда биринчи бўлиб ғалаба рапорти берди. Бувайдаликлар область хирмонига қарийб 46 минг тонналик «оқ олтин»лари билан муносиб ҳисса қўшдилар.

Қува район партия комитети ҳам барча партия ташкилотлари диққат-эътиборини баҳордан бошланган табиат хуружларини енгиб, кўзда тутилган «оқ олтин» ҳосилини етиштириш ва давлатга топширишга қаратди. Район бўйича гектар ҳисобига 36 центнердан қимматбаҳо хом ашё йиғиб олиниб, Ватанга 56 минг тонна «оқ олтин» топширилди.

Олтиариқ, Тошлоқ, Ленинград, Фарғона, Охунбобоев, Риштон, Киров, Ўзбекистон районлари пахтакорлари ҳам пахта топшириш планларини муваффақиятли бажардилар.

Фарғона — азалдан пахта усталари диёри. Бувайда, қолаверса, бизнинг областимизда етишиб чиққан пахта усталарининг бой тажрибаларини кўпчиликнинг мулкига айлантириб келган. Шунинг учун бугунги кунда гектаридан 40—45 центнерлик ҳосил олиш оддий ҳол ҳисобланар эди. Демоқчиманки, областимиз пахтакор хўжаликларида эндиликда 50, 55 ҳатто 60 центнерлик чўққиларни кўзлаётган, ваъдаларининг устидан чиқаётган бригадалар озмунча эмас.

Областимиз пахтакорларининг улкан меҳнат зафарига дала гвардиячиларимиз ҳам муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Барча механизация воситаларидан унумли фойдаланган ва терим-транспорт комплекслари ишини яхши уюштира билган механизаторларимиз ялпи ҳосилнинг қарийб 290 минг тоннасини бункерлардан тўкдилар. Бу йилги терим мавсуми даргалар орасидан ҳам янги-янги қаҳрамонларни майдонга олиб чиқди. Область хирмонига барака киритган Абдубаннон Қодиров, Тўхтасин Усмонов, Ашурали Бойбобоев, Неъмат Абдумаликов, Юнус Даминов, Анвар Абдуллаев, Холмат Йўлдошев, Бокижон Солиев, Расул Хайитов каби кўплаб механик-ҳайдовчилар мавсумда 200—350 тоннадан пахта териб бердилар.

Республика партия ва ҳукуматининг Мурожаати «оқ олтин» учун курашда янги куч бағишлади. Неча ўн минглаб илғор теримчилар ана шу даъватга жавобан мавсумда 11—15 тоннадан «оқ олтин» териб бердилар. Шуниси характерлики, ана шу чевар теримчиларнинг аксарияти ўз сўзларининг устидан чиқдилар. Бугун шодиёна юбилей кунларида биз областимиз донғи кетган Сабоат Ўрмонова, Мухтарам Облобердиева, Фотима Қўзиева, Васила Мелибоева, Розия Чинбердиева, Рисолат Абдуллаева, Лола Жумаева, Каромат Усмонова каби юзлаб, минглаб рекордчи теримчилар номини ҳурмат ва эҳтиром билан тилга оламиз.

Колхоз ва совхозларда ҳамма соҳаларни комплекс ривожлантириш, деҳқончилик маданиятини ошириш, ҳаёт кун тартибига қўяётган катта-кичик проблемаларни тўғри, оператив ҳал этиш хўжалик раҳбарларидан чуқур билим, катта ҳаёт тажрибаси ҳамда принципиалликни талаб этади. Шуни мамнуният билан таъкидлаб ўтиш керакки, областимиздаги аксари хўжаликларга ўзларида худди ана шундай фазилатларни мужассамлаштирган салоҳиятли кишилар раҳбарлик қилмоқдалар. Шу ўринда Бағдод районидаги «Большевик» колхози раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Эркин Усмонхўжаев, Фрунзе районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси Ҳайдар Худойбердиев, Қува районидаги Димитров номли колхоз раиси Абдурасул Юнусов, Киров районидаги Киров номли совхоз директори Ҳамзаали Турдиев, Олтиариқ районидаги «Ўзбекистон» колхози раиси Турсунали Мирзаматов, Фарғона районидаги Ленин номли колхоз раиси Мансуржон Эгамбердиев, Бувайда районидаги Калинин номли колхоз раиси Иномжон Азимов, Охунбобоев районидаги «Октябрь 50 йиллиги» колхози раиси Мамасоли каби раҳбарлар номини алоҳида ҳурмат билан тилга олиб ўтишни истардим. Бу истеъдодли кадрлар раҳбарлик қилаётган хўжаликлар ҳамма жабҳалар бўйлаб камолот сари бормоқдалар. Аксари колхоз ва совхозларга ана шундай етук, ҳар жиҳатдан баркамол мутахассислар раҳбарлик қилаётгани муваффақиятларимизни янада кўпайтиришда муҳим омил бўлмоқда.

Областимизнинг улкан «оқ олтин» хирмонини бунёд этишда сув хўжалиги ходимлари, «Госкомсельхозтехника» бирлашмалари, «Узсельхозхимия» ходимлари ҳам ўзларининг муносиб улушларини қўшдилар. Соғлиқни сақлаш, савдо, маданий ва маиший хизмат ходимлари, транспортчилар ҳам далада ишлаётганлар учун кўнгилдагидай хизмат қилдилар.

Фарғоналиклар қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳам йилни жиддий ютуқлар билан якунлаётганликларини қайд этиб ўтмоқ керак. Қаҳрамонона меҳнат қилган пиллакорларимиз 5.351 тонна пилла топширишиб, социалистик мажбуриятни шараф билан бажардилар. Ғаллакорларимиз эса рекорд ҳосил етиштиришга муваффақ бўлдилар. Давлат омборларига 50 минг тонна ғалла топширилди. Бу планидагидан 1,6 марта кўпдир. Боғбон ва сабзавоткорларимиз давлатга 300 минг тоннадан зиёд маҳсулот топширдилар. Гўшт, сут, тухум етиштириш планлари ҳам ошириб бажарилмоқда.

Яқинда КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми ва СССР Олий Советининг VII сессияси бўлиб ўтди. Унда 1983 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Давлат плани ҳамда мамлакатимизнинг келгуси йилдаги Давлат бюджети муҳокама этилиб, тасдиқланди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Пленумдаги ёрқин ва чуқур мазмунли нутқида бизнинг бугунги кундаги бош вазифаларимиз — бундан ҳам яхшироқ ишлаш, мамлакатимиз экономикасини мустаҳкамлаш, эришилган натижалар билан чекланиб қолмаслик, резервларни қидириб топиш, иш сифатини ошириш, қишлоқ хўжалиги моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ҳамда мамлакатимиз Озиқ-овқат программасини тезроқ амалга ошириш каби муҳим ва долзарб вазифалар атрофлича баён этиб берилди.

Пленум қарорларини ўз фаолиятлари учун дастурил-амал деб билган фарғоналиклар партия, Ватан кун тартибига қўяётган вазифаларни бажаришга ҳамиша камарбастадирлар. Шу кеча-кундузда кузги-қишки тадбирлар изчил амалга оширилмоқда. Шудгорлашни тез ва сифатли тугаллаш, коллектор-дренаж тармоқларини ремонт қилиш, минерал ва маҳаллий ўғит тайёрлаш каби кенг кўламдаги ишлар уюшқоқлик билан давом эттирилаётир. Чорвадорларимиз эса қишловни намунали ўтказиш, сут соғиб олишни кўпайтириш каби муҳим ишларни амалга оширишда куч ва ғайратларини аямай сарфламоқдалар.

МАРРАЛАР ЧОРЛАЙДИ

Сўнгги йиллар бизнинг районимизда 50—55 центнерчилик ҳаракати оммавий тус олган давр бўлди. Энг юксак пахта ҳосили учун кураш жараёни йил сайин янги-янги қаҳрамонларни майдонга чиқармоқда. Шу ўринда «Ленинобод» колхозининг пешқадам бригада бошлиғи Замира Усмонова ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчи эдим. Изланувчан, ташаббускор ишлаб чиқариш командири етакчилик қилаётган меҳнат коллективи ҳозир 55 центнерлик маррани эгаллади. Бу кўрсаткич бригада ўтган йили эришган маррадан анча ўзиб кетганини кўрсатади. Бундай илиқ гапларни районимиздаги мавжуд 224 пахтачилик бригадасининг асосий қисми шаънига ҳам айтиш мумкин.

«Партия XX съезди» колхозининг бригада бошлиғи Мамадали Усмонов эса пахтадан мўл ҳосил етиштиришда ўзига хос мактаб яратган ажойиб пахта усталаридан. Марказий Фарғона ерларида деҳқончилик қилиб келаётган бу коммунист юбилей йилида гектар ҳисобига қарийб 60 центнердан хирмон кўтарди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдуллажон Рўзалиев, Патилахон Эргашева, Мамадали Аҳмедов, «Шарқ юлдузи» колхозидан Хўжамбой Қодиров, «Коммуна» колхозидан Эркинжон Деҳқонов, Киров номли колхоздан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Масиддиқ Жабборов каби омилкор деҳқонлар бошлиқ меҳнат коллективлари ҳам юбилей йилида ҳар гектар ердан 50 центнердан ошириб ҳосил олдилар.

Районимиз меҳнат аҳлининг оммавий фидойилиги туфайли 40500 тонналик хирмон барвақт бунёд этилиб, областда биринчи бўлиб ғалаба рапортига имзо чекдик. Шундан сўнг оширилган мажбуриятни адо этиш учун шиддатли кураш давом этди. Биз йиғим-теримни она-Ватанга қарийб 46 минг тонна «оқ олтин» топшириш билан якунладик.

Мавсумда йиғим-терим ишларида 21 мингдан кўпроқ киши актив иштирок этди. 2400 дан кўпроқ коммунист, 18 мингдан зиёд комсомол-ёшлар долзарб мавсумда фидокорлик кўрсатиб меҳнат қилишди.

Идеология ходимлари ҳамиша бўлганидек, йиғим-терим мавсумида колхозчилар, совхоз ишчилари орасида кенг кўламларда иш олиб бордилар. Республика партия ва ҳукуматининг Мурожаатини ҳар бир кишининг онги ва қалбига етказишда улар чинакам ғоявий жангчи эканликларини амалда кўрсата билдилар. 19 сиёсий докладчи, 24 штатсиз лектор, 582 агитатор, «Билим» жамиятининг 460 аъзоси минг-минглаб одамлар ўртасида олиб борган тушунтириш ишлари, уларнинг даъваткор, ўтли сўзлари ўз самарасини берди.

Эришилган муваффақиятлар бизни ҳеч қачон қаноатлантириб қўйган эмас. Олдимизда чорва қишловини намунали ўтказиш, янги йил ҳосилига пухта замин яратишдек кечиктириб бўлмайдиган муҳим вазифалар турибди. Бу тадбирлар ҳам кенг кўламларда, изчил амалга оширилмоқда.

М. ҲАЙДАРОВ,
Бувайда район партия комитетининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ТЎЙГА ТЎЁНА БИЛАН

Халқимизда эрта эксанг, эрта ўрасан деган ҳикмат бор. Ерларимизнинг табиати ҳам эртароқ уруғ ташлашни талаб этади. Улуғ санага муносиб меҳнат туҳфалари билан келишга бел боғлаган колхозимиз аъзолари чигитни текис ундириб олиб, ҳамма майдонларда тўлиқ гектарлар ҳосил қилишга муваффақ бўлдилар.

Бу йилнинг мураккаблиги, баҳор ва ёз ойларида, қолаверса, йиғим-терим мавсумида юз берган жиддий қийинчиликлар ҳақида ортиқча тўхталиб ўтишнинг ҳожати бўлмаса керак. Сабаби, бу машаққат ҳамма учун ҳам деярли бир хил бўлди. Сабот-матонат, жасоратли меҳнат табиий офатлардан устун келди. Шу тариқа биз ҳосилни бирмунча барвақт етилтиришга муваффақ бўлдик.

Пахта йиғим-теримига пухта тайёргарлик билан киришган колхозимиз меҳнат аҳли ишни ипатоволиклар методи асосида ташкил этдилар. Пахтани териш, уни қуритиш, қабул пунктларига топшириш ишларини узлуксиз, бир маромда ва тезкорлик билан ташкил этишга эришилди.

Колхоз правлениеси, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари кўпминг килограммчилар ҳаракатини кенг қулоч ёздиришга алоҳида эътибор берди. 1500 га яқин чевар теримчи бу ҳаракатга қўшилиб, бутун мавсум давомида фидокорлик намуналарини кўрсатдилар. 7—10 тоннадан «оқ олтин» териб беришга бел боғлаган теримчиларнинг аксарияти ўз сўзлари устидан чиқдилар. М. Абдувалиева, З Қодирова, С. Ашурова, Р. Юсупова, М. Йўлдошева каби неча ўнлаб, юзлаб чевар қизларимиз колхозимизнинг юбилей йили хирмонини бунёд этишга, айниқса, муносиб ҳисса қўшдилар.

Колхозимиздаги кўплаб бригадалар йил бўйи фидокорона ишлаб, юксак «оқ олтин» хирмони кўтаришга муваффақ бўлдилар. Ҳ. Олимов бошчилик қилаётган бригада аъзолари 63 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 32,3 ўрнига 40 центнердан ошириб дурдона териб олдилар. Номлари юқори ҳосил усталари сифатида тилга тушган Т. Отажонов, О. Ҳакимов, Р. Қамбаров, Т. Охунов, С. Парпиев, Ж. Мамадалиев, Н. Ҳамдамов, У. Мадатов каби ўртоқлар раҳбарлик қилган бригадалар коллективлари ҳам план маррасидан барвақт ўзиб, кўп миқдорда қўшимча пахта топширдилар.

Пахта — мамлакатимиз бойлигига бойлик, қудратига қудрат қўшадиган бебаҳо хом ашё. Унинг ҳар бир грамми катта меҳнат эвазига бунёдга келади. Колхоз партия ташкилоти коммунистлар, комсомол-ёшлар барча меҳнат аҳлини мисқоли зарга тенг пахтани сўнгги граммларигача териб олиш учун курашга отлантира билди. Ёмғир қуйиб турган, кун-кун ора қор тушиб турган мураккаб кунларда ҳам пахта учун кураш тўхтамай давом этди.

Бир сўз билан айтганда, колхозимизнинг 5.735 тонналик хирмони учун қизғин давом этган кураш ажойиб самараларини берди. План ўтган йилдагидан 20 кун олдин бажарилди. Шуни мамнуният билан айтиб ўтмоқчиманки, колхозимиз азаматлари иккинчи довондан ҳам муваффақиятли ўтиб, юбилей йили хирмонини 6 минг тоннадан ҳам ошириб юборишга муваффақ бўлдилар. Бу бизнинг улуғ тўйга муносиб тўёнамиз бўлади.

К. ОХУНБОБОЕВ,
Охунбобоев районидаги Ленин номли колхоз раиси.

Ҳамиша мададкор

Машина — деҳқоннинг қаноти деган иборада нечоғли мантиқ борлигини кундалик ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди. Бинобарин, қайси бир фаслда далаларда трактор гурилламайди?

Машиналаримизни пахтаси бодрокдек очилиб турган пайкаллар тепасига олиб келган кунимиз ҳали ҳозиргача эсимда. 20 та терим агрегати 4 та терим-транспорт отрядига уюшган ҳолда иш бошлади. Группа усулида, қатъий интизом билан ишлаган механизаторларимиз терим суръатини кун сайин ошира бориб, колхозимиз хирмонига барака кирита борди. Дала гвардиячиларимизнинг ғайрат ва шижоат билан ишлаши, дала — бункер — прицеп — қабул пункти усули ўзининг самарасини берди. Колхозимиз областда пешқадамлар қатори пахта тайёрлаш плани ва социалистик мажбуриятини шараф билан бажарди. Давлатга 6 минг тоннадан зиёдроқ «оқ олтин» армуғон этдик.

Халқимиз механизаторларни ғурур ва ифтихор билан «дала гвардиячилари» деб атайди. Бу юксак ва шарафли ном.

Т. СОЛИЕВ,
Қува районидаги Калинин номли колхоз механизатори.

БЕШ ЙИЛЛИК ЗАРБДОРЛАРИ

Бувайда районидаги Киров номли колхоз бригада бошлиғи, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Ленин ордени кавалери Жумақўзи Эргашев йилдан-йилга мўл ҳосил кўтармоқда. У 50 центнерчилик ҳаракатининг ташаббускорларидан биридир. Бу йилги ноқулай об-ҳаво шароитига қарамай, олтмиш гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнерга яқин пахта териб олинди.

Олтиариқ районидаги «Комсомол» колхози коллективи ҳам бу йил пахтадан мўл ҳосил етиштирди. Пахта йиғим-теримида механик-ҳайдовчилардан ака-ука Мадамин ва Раҳимжон Ҳамралиевлар кўпчиликка ибрат бўлишди. Уларнинг ҳар бири ўз «зангори кема»лари бункеридан 200 тоннадан пахта тўкишди.

Суратларда: 1. Илғор механизаторлар Мадамин ва Раҳимжон Ҳамралиев. 2. Бувайда район Киров номли колхоз бригада бошлиғи Жумақўзи Эргашев.

М. Саримсоқов ва Л. Ким фотолари.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

● Область пахтакорлари ўн биринчи беш йилликнинг иккинчи йилида давлатга пландаги 575 минг тонна ўрнига 586 минг тоннадан зиёдроқ «оқ олтин» топширдилар. Ҳар гектар ер ҳосилдорлиги 31,4 центнерни ташкил этди.

● «Кумуш тола» ижодкорлари давлатга 5240 тонна ўрнига 5351 тонна пилла топшириб, бу соҳадаги планни ортиғи билан адо этишди.

● Боғбонлар халқимизга планда кўзда тутилган 33 минг тонна ўрнига 42301 тонна ҳўл мева, 22300 тонна ўрнига 24113 тонна узум тортиқ қилдилар.

● Сабзавоткорлар эл дастурхонига 150 минг тонна ўрнига 174140 тонна сабзавот етказиб беришди.

● Полизчилар 33 минг тонна ўрнига 38557 тонна қовун-тарвуз сотдилар.

● Бу йил областда 20695 тонна картошка тайёрланди. Бу кўзда тутилганидан деярли 3 минг тонна кўпдир.

● Ғаллакорлар давлат омборларига 30500 тонна ўрнига 50 минг тоннадан зиёд ғалла тўкдилар.

«КОМСОМОЛ» ЖАСОРАТИ

Сентябрь бошланди дегунча республикамизда яшовчи катта-ю кичик — ҳамманинг қўлига газета тушиши ҳамон, биринчи навбатда пахта тайёрлаш маълумотига кўз югуртириши ҳаммага аён. Шаҳардаям, қишлоқдаям, яйловдаям шу манзарани кўрасиз. Шу йил октябрнинг ўрталарида Олтиариқ райони марказидаги газета киоскаси олдида ҳам худди шундай воқеа устидан чиқдик. Район газетасининг биринчи саҳифасидаги маълумотни уч-тўрт киши ўқишарди.

— Вой-бўй, «Комсомол»нинг ўсишини кўринглар. Бир кунда олти процент берипти-я!

— Қойил! Қандай қилиб кўпайтиришяпти экан-а?

— Ҳамма гап машинада. Хидиров ўргатиб кетган. Олдинги раис бориди-ку...

Аслида биз ҳам ўша колхозга кетаётган эдик. Колхоз идораси эшигига «Ҳамма пахта теримида» ёзуви ёпиштириб қўйилибди. Бу раисниям, парткому бухгалтерниям даладан топасиз деган гап эди.

...Улкан-улкан пайкалларда «зангори кема»лар сузиб юрарди. Карталарнинг у бошида ҳам, бу бошида ҳам прицеплар кўзга ташланади. Колхознинг дала йўлларида ҳам, катта асфальт йўлларида ҳам пахта карвонлари заводга шошарди.

Шу ўринда газетадаги пахта тайёрлаш маълумотини кўриб турган одамларнинг «Хидиров ўргатиб кетган» деган сўзлари беихтиёр хотирга тушиб кетади. Хидиров деганимиз шу «Комсомол» колхозининг собик раиси. Ҳозир совхоз директори. Гап шундаки, у колхозга раҳбарлик қилиб юрган йилларда пахтачиликдаги барча оғир иш жараёнларини тўла равишда механизация зиммасига юклашда ғоятда катта ишларни амалга оширган эди. Унинг ўрнига сайланган раҳбарлар ҳам худди шу йўлни тутдилар. Ерга чигит тушган илк баҳордан то сўнгги пахта толаси йиғиб олингунгача бўлган асосий ишларни механизация бажарди. Кундалик ўсишда областнинг бирорта ҳам хўжалигида эришилмаган юксак кўрсаткичлар қўлга киритилишининг боиси ҳам шунда.

— Шошиб қоляпмиз, транспорт воситалари камлик қиляпти, — дейди колхоз раиси Юсуфжон Бузруков биз билан сўрашар экан.

Аслида, колхозда транспорт етарли, техника масаласида бу хўжалик бекамі-кўст. Лекин кунига 180 тоннагача пахта терилиб, ташиб турилгач, ҳар қанча транспорт ҳам камга ўхшаб туюлаверади. Тинмай гулдираб ишлаб турган, учта отрядга уюшган 13 та терим агрегати ҳар куни хирмонга барака киритгандан киритарди. Ана шу қизғин кунларда «Ҳурмат Белгиси» ордени кавалери, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган механизатор Абдуҳамид Хўжамқулов, ВЛКСМ XIX съезди делегати Турсунали Отажонов, «Ҳурмат Белгиси» ордени кавалери Абдубаннон Қодиров каби «зангори кема» капитанлари алоҳида ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилдилар. Уларнинг ҳар бири мавсум давомида ўз бункерларидан 190—200 тоннагача «оқ олтин» тўкишга муваффақ бўлдилар. Колхознинг октябрь ойи уч ўн кунлигида область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғини муттасил олиб ва қўлда сақлаб қолишига улкан ҳисса қўшган азаматлар ҳам шулар эди.

Яна бир характерли мисол. Колхоз механизаторлари аввал баҳорда район қишлоқ хўжалик ходимлари қурултойида 2.100 тонна пахтани агрегатлар билан териб берамиз, деб сўз берган эдилар. Ҳақиқатда эса, улар бункерлардан тўккан пахта 2,5 минг тоннани ташкил этди.

Икки марта Ленин ордени кавалери Қ. Баҳромов бошлиқ бригада аъзолари 90 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 31 центнер ўрнига 44 центнердан хирмон кўтаришди. Бригада Ватанга қарийб 400 тонна «оқ олтин» армуғон этди. Шунинг 200 тоннасини моҳир дала гвардиячиси Аъзамжон Турсунбоев териб берди. Шунингдек А. Мираминов, Ш. Азимов каби қатор тадбирли деҳқонлар раҳбарлик қилаётган бригадалар коллективлари ҳам гектар бошига 38-40 центнердан чўл дурдонаси йиғиб олиб, юбилей йилини катта меҳнат зафарлари билан якунламоқдалар.

Янгиликка интилиш, илғорлардан ўрганиб иш юритиш хўжалик раҳбарларининг, қолаверса барча коммунистлар, ишлаб чиқариш командирларининг энг яхши фазилатидир. Юбилей йили колхозда Тошкент технологиясига қатъий амал қилинган йил бўлди. Бу — чигитнинг ёнбоши ерга теккан баҳор кунларидан то йиғим-терим ниҳоясига етгунча бўлган барча фаслларда яққол кўзга ташланиб турди. Колхоз пахта тайёрлаш планини ўтган йилдагига нисбатан деярли йигирма кун олдин адо этиб, давлатга пландаги 2.822 тонна ўрнига 3.200 тоннадан зиёд қимматбаҳо хом ашё етказиб берди.

Ёҳуд яна бошқа бир мисол. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти нарядсиз ишлаш системасига кенг йўл очиб берди. Шу усулда ишлаган 14 оилавий звенонинг деярли барчаси ажойиб натижаларга эришди. Чунончи, 6 гектар ерда пахта етиштирган Мўмин Каримовнинг оилавий звеноси пландаги 36,6 центнер ўрнига гектаридан 53 центнердан ҳосил йиғиб олди.

Юбилей йилида улкан зафарларни қўлга киритган «Комсомол» колхози азаматлари қишки тадбирларни амалга оширишга киришдилар. Далаларда ҳайдов тракторлари наъра тортиб ишляпти. Неча ўнлаб яхобчилар далаларга отланишди.

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ВАТАНИМ, ЭРКАЛА

(ФАРҒОНА ПАХТАКОРЛАРИГА)

Дўстларим, чаноқдек очсам кўнглимни,
Учаётган қушдек шошаётирмиз.
Пахтакор деҳқонмиз етти иқлимни,
Оқликка йўғриб яшаётирмиз!
Ўзбек дўпписига тупроқ тўлдириб,
Иложин топсайди пахта экарди.
Далада ер узра йўкни йўндириб,
Минг битта машаққат, заҳмат чекарди,

Пахта бу — халқимнинг
кўнглидек оппоқ,
Ва лекин меҳнати оғирдир, оғир.
Толалар мулойим ипакдек юмшоқ,
Меҳнати метиндан қаттиқ минг бора.
Пахта ҳарорати қуёшдек қайноқ,
Толалар тоши-чи, пардайин енгил,
Ва лекин бир мисқол пахта яратмоқ,
Машаққати мушкул, тоғдек оғир, зил.

Мавсум меҳнатлари шиддатли ҳар он,
Ингичка узилар йўғон чўзилар.
Пахта усталари дастида довон
Эҳсонбой, Маҳбуба, Мелиқўзилар.
Саркор, Аҳмадали, Тоҳиржонларнинг
Бошига кийгизинг чаноқдан чамбар!
Пахтанинг ташвишин тортмаган ким бор!
Шаҳарлик ишчи-ю олим, талаба.
Бу ерда аталди ҳамма пахтакор,
Белга этак боғлаб чиқди далага
Фалакка етди-ю хирмонлар бўйи,
Ростланди ўзбекнинг Фарғонасидан.
Ватаним эркала, суюб ўпиб қўй,
Ғолиб пахтакорнинг пешонасидан!

ЎРМОН ОМОНОВ.

ДИЛЛАР ДИЛЛАРГА ПАЙВАНД

Жўлмирза ОЙМИРЗАЕВ.

ЛЕНИН БИЛАН УЧРАШГАН ҚОРАҚАЛПОҚ ҲАҚИДА ҚЎШИҚ

Чўққи соқол, назари тик, қорувли
Бир азамат қўрқмай ўт-у довулдан,
Икки кўзин олмай она овулдан
Эл ишига давлатли боғ келяпти!
Москвадан Қорақалпоқ келяпти!

Кремлдан — юракларнинг тўридан,
Дилга солиб Россиянинг қўридан,
Қўлин солган елкадош эл еридан,
Эл ишига дўсту ўртоқ келяпти!
Сафаридан Қорақалпоқ келяпти!

Нур шошгандай Амударё бўйига,
Қизил алвон боғлаб олган бўйнига,
Қувончлари сиғмай қўнжи-қўйнига,
Эл ишига нур-шамчироқ келяпти!
Москвадан Қорақалпоқ келяпти!

Остидаги арғумоқнинг тойидан,
От чоптириб довонлардан тайрилмай,
Юзи яшнаб ҳур Октябрь ойидай,
Эл ишига Қизил байроқ келяпти!
Москвадан Қорақалпоқ келяпти!

Халқ билан оқлар бўйнин буколган,
Эл ингратган ёвузлардан хун олган,
Шунча тошиб, шунча яшнаб қувонган,
Эл ишига тайёр ботир келяпти!
Москвадан Қорақалпоқ келяпти!

Сафаридан чақнаб сафар юлдузи,
Суҳбат қуриб Ленин билан бир ўзи,
Тил учида айтмоқ бўлган ҳар сўзи,
Эли кутган уруғ-аймоқ келяпти!
Ленин суйган Қорақалпоқ келяпти!

Дўстни қўллаб, душманларни мунғайтиб,
Халқ тилагин Ленинга бир-бир айтиб,
Мақсадига етиб, қувониб қайтиб,
Обрўли, оқ юзи оппоқ келяпти!
Ленин суйган Қорақалпоқ келяпти!

Ғалабага элу халқин қалқитиб,
Жаҳонаро эрк байроғин балқитиб,
Ленин сўзи, васиятин ҳақ билиб,
Ленин суйган Қорақалпоқ келяпти!
Умри боқий, мангу чироқ келяпти!

Қорақалпоқчадан ОТАЁР таржимаси.

ЎЗБЕК—ЎЗ ОҒАМ

Пиржан МАМБЕТИЯРОВ

Аму, Сирнинг Оролдаги сувидай,
Ҳилпираган улкан зафар туғидай,
Бир азиз онанинг эгиз ўғлидай,
Улкадошим ўзбек оғам, ўз оғам.
Ота-бобом азалдан мард, жаҳонгир,
Канал қазиб, пешонадан тўккан тер,
Улар бири-бирин туғишганим дер,
Қадрдоним ўзбек оғам, ўз оғам.
Боғу-бўстон этди саҳро, далани,
Гуллатиб кун сайин овул, қалъани,
Ернинг тилин билган оқил, бамаъни,
Жонажоним ўзбек оғам, ўз оғам.
Тошкент шаҳри ифтихорим, достоним,
Ҳам мартабам, бахту иқболим, шоним,
Юзи мангу кундай кулган дўстларим,
Салтанатим ўзбек оғам, ўз оғам.
Аму, Сирнинг Оролдаги сувидай,
Ҳилпираган улкан зафар туғидай,
Бир азиз онанинг эгиз ўғлидай,
Улкадошим ўзбек оғам, ўз оғам.

Қорақалпоқчадан
Гулчеҳра МАТЁҚУБОВА таржимаси.

Қорақалпоғистон ҳайкалтарошлик санъати кейинги йилларда катта ютуқларни қўлга киритди. Бу жанрда ижод қилаётган санъаткорлар республика ва Бутуниттифоқ кўргазмаларида муваффақиятли қатнашиб, кенг жамоатчилик, санъат мухлислари ва санъатшуносларнинг олқишига сазовор бўлдилар. Бу ўринда ўзининг оригинал ишлари билан республикамиздагина эмас, балки мамлакатимизда ҳам маълум ва машҳур санъаткор Жўлдасбек Қуттимуродовнинг изланишларини, асарларини алоҳида таъкидлаб ўтмоқ керак. СУРАТДА: машҳур санъаткор Ж. Қуттимуродов иш устида.

С. Маҳкамов фотоси.

«Айқулаш» ансамбли деганда санъат ихлосмандлари Қорақалпоғистоннинг ажойиб хореография маданиятини ва унинг моҳир ижрочиларини кўз олдиларига келтиришади. Ҳақиқатан ҳам бу бадиий коллектив ранг-баранг программаси ва ижрочилиги билан эл эътиборини қозонган. Унинг репертуаридан ўрин олган асарлар фидокорона меҳнатни, соф севги-муҳаббатни тараннум этади. «Айқулаш» автоком республиканинг қадимий ва ҳамиша навқирон халқ асарларини авайлаб асраб, ижро этиб келмоқда. Коллектив мамлакатимизнинг деярли барча республикаларида гастролда бўлган. СУРАТДА: «Айқулаш» ансамбли қатнашчилари ўз санъатини намойиш этмоқдалар.

С. Маҳкамов фотоси.

КЎЗ ҚОРАЧИҒИДЕК АЗИЗ

Тўлепберген Қаипбергеновнинг янги романи ҳақида

КПСС Марказий Комитетининг «Адабий-бадиий журналларнинг коммунистик қурилиш тажрибаси билан ижодий алоқалари тўғрисида» чиқарган қарорида социал жиҳатдан салмоқли проблемалар соҳасидаги бадиий изланишларни активроқ қўллаб-қувватлаш зарурлиги алоҳида таъкидланади.

Шуниси кувонарлики, кейинги пайтларда адабий журналларимизда социал жиҳатдан салмоқдор, долзарб ҳаётий муаммоларни дадил ўртага қўйган, кенг жамоатчилик орасида қизғин баҳс-мунозаралар учун озиқ берадиган асарлар пайдо бўлмоқда. Таниқли адиб Тўлепберген Қаипбергеновнинг аввал «Амударё» журналида, сўнг «Шарқ юлдузи»да[1] эълон этилган «Кўз қорачиғи» романи ана шундай асарлардандир.

Роман воқеалари айни шу кунларда Амударёнинг қуйи қисмида, Орол кўли бўйларида жойлашган бир совхозда бўлиб ўтади. Рўй берган ҳодисалар ҳам бир қарашда оддийгина: машъал совхознинг донгдор директори аризасига биноан вазифасидан озод этилади, ўрнига ёш, ғайратли, ҳалол, аммо бироз тажрибасиз йигит директор этиб тайинланади. Биз ёш кадр билан қолоқ раҳбар ходим орасидаги кураш асосига қурилган, пировардида янги кадрнинг ғолиб чиқиши, қолоқ раҳбарнинг ишдан олиниши билан якунланадиган асарларни кўп ўқиганмиз. «Кўз қорачиғи» романида ҳам икки хил раҳбар ходим, улар орасидаги муросасиз зиддиятларга дуч келамиз: аммо бу ерда вазият ўзгача, асар бошидаёқ гўё можаро — конфликт ҳал этилади—боя айтилганидек, қолоқ раҳбар ишдан кетади, ўрнига янги типдаги ходим ишга келади. Вазиятнинг бу хилдаги талқинида чуқур рамзий маъно бор. Гап шундаки, янги раҳбар ходим учун қолоқ раҳбар билан тўқнашиш, уни танқид қилиш, енгиб чиқишдан кўра, унинг даврида вужудга келган носоғлом муҳитни, у ўрнатган ярамас тартиб-қоидаларни бартараф этиш юз чандон мушкулроқдир.

Собиқ совхоз директори Эржон Шержоновда сиртдан қараганда ҳамма нарса жойида: маданий, шаънига гард юқтирмайди, оила бут, эр-хотин тотув яшайди, олти қизи жойини, бахтини топиб кетган; иши ҳам юз, у бош бўлган кезлари «Янгилик» совхози ҳар доим районда олдинда юрган, ҳар бир соҳада планни ўз вақтида ошириб бажарган, доим мақтов эшитган.

Асар бошидаёқ Шержонов бу хил шуҳратга эгри йўллар билан эришганлигини қисман сезиб турамиз. Янги ходим — чин коммунист Яхшилик Давлатов ишга киришиши билан совхоздаги ҳақиқий аҳвол бирин-кетин аён бўла боради. У ерда расмиятчилик, дабдабозлик авж олган — кичкина янгилик атрофида ҳам катта шов-шув кўтарилади, уч ўринга мўлжалланган гаражни очиш ҳам зўр тантана билан юқори лавозимдаги раҳбарлар, журналистлар иштирокида ўтади... Табиий ресурслардан, ишчи кучидан оқилона фойдаланиш йўқ, шоличиликка мос ерларга хуфиёна пландан ташқари пахта экилади, кўп соҳалардаги планлар қоғозда кўзбўямачилик йўли билан бажарилади.

Яхшилиқ Давлатов бутунлай бошқа типдаги одам: бу виждони пок, эътиқоди бутун чин коммунист асло Шержонов кўрсатган йўлдан бориши мумкин эмас! Гарчи, ғоят машаққатли, серташвиш бўлса-да, у адолат йўлини танлайди: расмиятчилик, дабдабабозлик, кўзбўямачилик, порахўрлик ва ошна-оғайнигарчиликка қарши муросасиз кураш олиб боради, совхоздаги ҳақиқий аҳволни жамоатчилик олдида бирин-кетин дангал фош этади; фақат фош этиш билан чекланмай, ҳалоллик ва адолатга асосланган оқилона хўжалиқ юритиш тадбирларини амалга оширишга киришади. Аммо бу тадбирлар бир гуруҳ кимсаларга, ҳатто Нисон Нажимовичдек масъул раҳбар ходимларга ёқмайди, чунки, улар Шержоновнинг қилмишларига қандайдир даражада шерикдирлар...

Асарда Яхшилиқ бошлаган иш ҳали охирига етган эмас, сири фош этилган Шержонов, унинг ҳомийси Нисон Нажимович, бир талай ҳамтовоқлари ҳамон «жанг»ни давом эттирмоқда, бинобарин, жиддий курашлар ҳали олдинда. Яхшилиқ ҳозирча ишни ростакамига ўнглаб ололгани йўқ бироқ, биз унинг кучқудратига, имкониятларига тўла ишонамиз: ишидаги муваффақиятсизликлар ўткинчи, у бошлаган йўл албатта ғалаба қилади, чунки, адолат, партия ва халқ унинг томонида: Яхшилиқнинг ташаббуси коллективни, халқни ҳаракатга келтиради, персонажлардан бири айтганидек, «Халқ аралашдими, бас, ҳақиқат юзага чиқади!...»

Яхшилиқ олиб борган курашнинг маъно доираси хийла кенг: унинг фаолиятида китобхон бугунги кунда ўзини ҳаяжонга солаётган кўп муаммоларга ўзига хос жавоб топади, характерида эса давримизнинг ақлидроки, виждони саналмиш коммунистга хос талай фазилатларни кўради. Романда «кўз қорачиғи» ибораси кўп марта тилга олинади ва хилма-хил маънода қўлланилади. Биламизки, халқ энг муқаддас туйғуларни кўз қорачиғига қиёс қилади, инсондаги юксак эътиқод, виждон, ҳалоллик-поклик, адолат туйғуси кўз қорачиғидек азиздир: дунёнинг, заминдаги ҳаётнинг тақдири кўп жиҳатдан шу кўз қорачиғидек бебаҳо туйғуларни асраб-авайлашга боғлиқдир. Асар қаҳрамони Яхшилиқда, унинг маслакдош дўстларида шу муқаддас туйғулар устивордир, улар айни шу эзгу туйғулар ҳар бир инсонда устивор бўлиши учун жон куйдирадилар; чунки, бу дунё шу кўз қорачиғидек азиз туйғулар билан нурафшон, бу ёруғ дунёда ўзидан поклик, одиллик изламайдиган, шунга интилмайдиган бир одам пайдо бўлса, оламни ёритувчи битта чироқ, яъни бир кўзнинг қорачиғи сўнгани, олам қоронғи тортади, зулматга айланади...

Яхшилик ва унинг маслакдошлари фақат совхоз доирасидаги кундалик хўжалик ишлари билан ўралашиб қолмай, бутун мамлакат, ҳаттоки, жаҳон миқёсида фикр юритувчи тинибтинчимас кишилардир. Жумладан, Яхшилиқ билан ёш олима Шарифанинг она табиат тақдири, ўзлари яшаб турган регионнинг кўз қорачиғи саналмиш Орол кўлини асраш хусусидаги дадил ўй ва интилишлари ўқувчини ҳаяжонга солади, ўйга толдиради.

Маълумки, Орол кўли муаммоси анчадан бери кенг жамоатчилик эътиборини ўзига тортмоқда. Таниқли партия, давлат ва жамоат арбоблари мўътабар минбарлардан туриб бу хусусда кўп оқилона фикр-мулоҳазаларни ўртага қўйдилар. Ўзбек адибларининг асарларида, чунончи, «Чинор», «Диёнат», «Борса келмас» каби романларда бу муаммо хилма хил кўринишда бадиий талқин этилган. «Кўз қорачиғи» романи автори эса бу масалага янада кенгроқ аспектда ёндашади, масалани жуда кескин қилиб қўяди. Муаллиф Орол муаммосига ҳам ёзувчи-санъаткор, ҳам публицист-журналист, ҳам тадқиқотчи-олим кўзи билан қарайди. Асарда келтирилган фактлар, рақамлар, қиёслар, олимлар даврасида, кенгашларда айтилган илмий мулоҳазалар, ошкора публицистик хитоблар, персонажлар кўнглида, руҳиятида кечган мушоҳадалар — буларнинг барчаси бирлашиб қудратли бир ҳайқириққа айланган. Романни ўқиган ҳар бир китобхон Орол кўли катта хатар олдида турганлигини, Орол муаммоси она табиатнинг ҳаёт-мамот масаласи бўлиб қолаётганлигини бутун вужуди билан ҳис этади.

Шу тариқа олис Орол кўли бўйида бир совхозда бўлиб ўтган воқеалар, у ерда ҳалол, жонкуяр одамлар дуч келган муаммолар, уларнинг ўй-ташвишлари ҳар бир холис ниятли кишини қизиқтирадиган, ҳаяжонга соладиган муаммолар бўлиб чиқади.

Романнинг кам-кўстларига келганда шуларни айтиш керак: асарда ўртага қўйилган социал проблемалар ҳар доим ҳам қаҳрамонлар тақдири ва характерига етарлича сингдириб юборилмаган: айрим персонажларнинг асарга фақат гап айтиш, масала қўзғаш учунгина киритилгани кўриниб турибди: бош қаҳрамон Яхшиликнинг шахсий-интим ҳаёти, унинг олима қиз Шарифа билан ишқий мулоқотдаги тасвирида вазиятни атайин чигаллаштиришга мойиллик сезилади. Таржимон асарни мумкин қадар тезроқ ўзбек ўқувчисига етказишга интилганидан бўлса керак, бироз шошилган кўринади, роман текстида маромига етмай қолган, ишловга, сайқалга муҳтож жумлалар учрайди.

Шу хилдаги кам-кўстларига қарамай, бу роман ўткир, долзарб социал проблемаларни дадил кўтариб чиққанлиги билан таҳсинга лойиқдир.

Умарали НОРМАТОВ,
филология фанлари доктори.

1. «Шарқ юлдузи», 1982, № 7—9.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

12 ДЕКАБРЬ, ЯКШАНБА

МОСКВА-I. 9.00—Время. 9.35—Ҳужжатли фильм. 9.50 — Будильник. 10.20 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 11.20 — Здоровье. 12.05 — Тонгги почта. 12.35 — Совет Иттифоқи чет эллик меҳмонлар нигоҳи билан. 12.50 — Қишлоқ янгиликлари. 13.50 — Музикали киоск. 14.20 — Гренада. 16.05 — Мультфильм. 16.20 — Ҳаётга йўлланма. 17.20 — Киносаёҳатчилар клуби. 18.20 — Халқаро панорама. 19.05 — Менинг оилам. Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 21.30 — Время. 22.05 — Бугун сизникига тўпланамиз. 23.20 —Концерт. 00.10 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг! 9.15 _ Гатчина. 9.35 —Хоҳ инон, хоҳ инонма. Бадиий фильм. 10.50 Салют, пионерия. 11.30 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 12.30 — Белоруссия телевидениесининг программаси. 13.40 — 9-студия. 14.40 — Ҳужжатли фильм. 15.00 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 15.30 — Революция туфайли туғилган. Бадиий фильм. 4-фильм. 17.00 — Хоккей. СССР чемпионати. «Зоркий» (Красногорск) _ АСК (Свердловск). 17.45 — Концерт. 18.15 Ҳужжатли фильм. 18.45 — Фильм-концерт. 19.50 — Рассомлар ҳақида ҳикоялар. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Қордаги излар. 21.15 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Тор доира. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 _ Даврамизга марҳабо! Қорақалпоғистон АССР ва Ўзбекистон областлари бадиий ҳаваскорлик коллективларининг телевизион фестивали. Экранда Тошкент области. 12.30 — Қувноқ стартлар. 13.30 — Тошкентда ҚҚАССР Маданияти кунлари. 14.35 — Йўл ҳаракати хавфсизлиги учун. 15.05 — Ўзбекистон спорти. 15.45 — Реклама. 18.00 — Санъат ғунчалари. 19.30 — Меъморлар суҳбати. 19.10 _ Ҳайкалтарош Қуттимуродов. Телефильм. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Цирк, цирк, цирк. 20.30 —Ахборот. 20.50 — Дам олиш концерти 21.30 — Время. 22.05— Тақдир. Бадиий фильм. 2-серия. 23.10 — Телефильм.

Қирғизистон телевидениесининг программаси.

13 ДЕКАБРЬ, ДУШАНБА

МОСКВА-I. Профилактика муносабати билан Марказий телевидение I программасининг 13 декабрь, душанба куни соат 9.00дан 17.45 гача бўлган кўрсатувларини 5-канал орқали томоша қилинг.

9.00 — Время. 9.40—Икки табассум. Бадиий фильм. 10.45 — Ҳайвонот оламида. 11.45 — Фильм-концерт. 13.10 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.20 — Бил ва уддала. 17.05 — Концерт. 17.45 — Ёшлар адреслари. 18.45 — Фан оламида. 19.15— Мультфильм. 19.25 _ Қўл тўпи. Жаҳон чемпионати. Финал. 19.55 — 29-йилнинг баҳори. Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт.

МОСКВА-II. Профилактика муносабати билан душанба, 13 декабрь куни Умумиттифоқ программаси кўрсатувлари намойиш қилинмайди.

ТОШКЕНТ-I. 17.50 — Қувноқлар даврасида. 18.20 — Биринчи концерт. Бадиий фильм. 18.50 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Шеърият дафтаридан. 19.55 — Ҳужжатли фильм. 20.15 _ Чорвачилик—зарбдор фронт. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Деҳқонларимиз жасоратини шарафлаймиз. 21.30 — Время. 22.05 — Деҳқонларимиз жасоратини шарафлаймиз. 23.35 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.10 — Математика. 19.10 — Телефильм. 19.20 — Ўқитувчилар учун консультация. 19.50 — Телефильм. 20.00 _ Янгиликлар. 20.20 — Геометрия. 21.20 — Телефильм.

РАДИО

12 ДЕКАБРЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ёш ижрочилар концерти. 9.15 — Табассум. 11.30 — Рубобда Т. Ражабов ижро этади. 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Чорвадор. 13.30 —Таниқли ижрочилар концерти. 14.00 — Табаррук замин. 15.40 — Театр микрофон олдида. 18.15 —Қорақалпоғистон АССР Маданияти кунлари кундалиги. 18.30 — Экран куйлари. 19.25 — Ёшлик. 21.00 — Фан уфқлари. 21.10 — Мактублар. (такрорий). 22.30 — Халқ куйлари. 23.10 — Баскетбол бўйича СССР чемпионати. «Университет» —«Алмаз» (Москва).

13 ДЕКАБРЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Яхши кайфият. 9.15 — Чолғу миниатюралари. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 10.15 —Публицист минбари. 12.10 — Ўзбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Табаррук замин. 18.15 — Эстрада концерти. 19.25 — Музикали танаффус. 21.00 — Шу куннинг муҳим сиёсий воқеалари. 21.10 — СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. 21.30 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт, 22.30 — «Лазги» ансамблининг солистлари ижро этади.

МУТАХАССИСЛАР ДИҚҚАТИГА!

«ТАШКНИГА» ШАҲАР КИТОБ САВДОСИНИНГ

ОБУНА НАШРЛАРИ МАГАЗИНИ

ОБУНА ҚАБУЛ ҚИЛИШНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА

1983 йилда чиқариладиган адабиётлар тематик плани бўйича ижтимоий фанлар, табиатшунослик, техника, медицина, қишлоқ хўжалиги масалаларига бағишланган нашрларга обуна қабул қилинмоқда.

Обуна нашрларини қуйидаги марказий нашриётлар нашр қилади:

«Висшая школа», «Искусство», Қозон Давлат университети, «Книга», «Колос», «Легкая и пищевая промишленность», «Лесная промишленность», «Машиностроение», «Медицина», «Международние отношения», Москва Давлат университети, «Недра», «Педагогика», «Радио и связь», «Стройиздат», «Судостроение», «Транспорт», «Финансы и статистика», «Эконсмика», «Энергоиздат», «Юридическая литература».

ОБУНА 1982 ЙИЛ 30 ДЕКАБРГАЧА РАСМИЙЛАШТИРИЛАДИ.

Магазин адреси: Тошкент шаҳри, Ўзбекистон ССР 50 йиллиги проспекти, 7-уй, 17-магазин.

Сиз вақтингизни тежаш мақсадида тематик планлар билан танишишингиз ва оддий почта откриткасида исталган яқин атрофдаги универсал китоб магазинида олдиндан буюртма беришингиз мумкин.

«ТАШКНИГА».

ЗАМОНАВИЙ ТУРИЗМ УЧУН МАВСУМ ЙЎҚ, ДИҚҚАТГА САЗОВОР ЖОЙЛАР ЭСА ЮЗЛАБ ТОПИЛАДИ!

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

1983 ЙИЛДА ҚУЙИДАГИ МАРШРУТЛАР БЎЙИЧА ҚИЗИҚАРЛИ САЁҲАТЛАР ҚИЛИШГА

ТАКЛИФ ЭТАДИ

ЕССЕНТУКИ — 8 январдан 27 январгача; 19 февралдан 10 мартгача — 20 кун. Баҳоси — 220 сўм.

ЖЕЛЕЗНОВОДСК — 21 январдан 7 февралгача; 26 февралдан 15 мартгача — 18 кун. Баҳоси 195 сўм.

ГАГРА — 24 январдан 12 февралгача; 13 февралдан 4 мартгача; 5 мартдан 25 мартгача; 25 мартдан 13 апрелгача— 20 кун. Баҳоси _ 225 сўм.

СОЧИ — («Дагомис» меҳмонхонаси) _ 15 январдан 4 февралгача; 19 январдан 8 февралгача; 5 февралдан 25 февралгача; 9 февралдан 1 мартгача; 26 февралдан 18 мартгача; 2 мартдан 22 мартгача; 19 мартдан 8 апрелгача; 23 мартдан 12 апрелгача — 20 кун. Баҳоси — 330 сўм.

СОЧИ — ЛАЗАРЕВСКОЕ ПОСЕЛКАСИ (турбазада жойлашилади) — 3 январдан 22 январгача, 23 январдан 11 февралгача; 12 февралдан 3 мартгача; 4 мартдан 23 мартгача; 24 мартдан 12 апрелгача — 20 кун. Баҳоси — 212 сўм.

ЯЛТА (хусусий секторда жойлашилади) — 6 январдан 26 январгача; 15 февралдан 7 мартгача; 29 мартдан 18 апрелгача _ 20 кун. Баҳоси — 255 сўм.

ВИЗУ — ЛЕНИНГРАД 11 январдан 21 январгача — 11 кун. Баҳоси — 222 сўм.

ВИЛЬНЮС — РИГА — ТАЛЛИН 25 январдан 8 февралгача; 26 мартдан 9 апрелгача — 15 кун. Баҳоси — 280 сўм.

КИЕВ — МОСКВА 10 январдан 24 январгача — 15 кун. Баҳоси — 300 сўм.

КОЛПИНО (Ленинград) 26 январдан 6 февралгача — 12 кун. Баҳоси — 240 сўм.

СТРЕЛЬНА «КРАСНИЕ ЗОРИ» ПАНСИОНАТИ (Подмосковье) 26 январдан 5 февралгача — 10 кун. Баҳоси — 240 сўм.

Самолётда бориш ва келиш, барча шаҳарларда яшаш, овқатланиш, экскурсия хизмати путёвканинг баҳосига киради.

Путёвкаларни нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотиб олиш мумкин.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Парадлар хиёбони, 5-уй, 8-хона. Телефон 39-13-59.

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

билан шартномалар тузиш — путёвкалар олишнинг энг қулай усулидир

Бундай ҳолда корхоналар ва ташкилотлар коллективлари бутун йил мобайнида путёвкалар олиш учун кафолотланадилар, чекланган миқдорда бўлган путёвкаларни олишда имтиёзли ҳуқуқ берилади ва бу усул пул ҳисоб-китобларини енгиллаштиради.

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

Тармоқ касаба союзлари область комитетлари, корхоналар ва ташкилотлар касаба союз комитетларининг вакилларини 1983 йилга путёвкалар олиш юзасидан

ШАРТНОМАЛАР ТУЗИШ УЧУН ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Парадлар хиёбони, 5-уй, 8-хона. Телефон 39-13-59.

Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги, Озиқ-овқат саноати илмий-техника жамияти республика правлениеси ва

ТОШКЕНТ ТЕХНИКА УЙИ

17 декабрь соат 10.00да «Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги саноат виночилик тармоғининг шу йилги дастлабки якунлари ва КПСС Марказий Комитети ноябрь (1982 йил) Пленуми қарорлари асосида янги техника ва илғор технологияни жорий этиш борасида илмий-техника жамоатчилигини активлаштириш ва маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, унинг сифатини ошириш бўйича 1983 йилги вазифалар» мавзуида

ИЛМИЙ-ТЕХНИКА КЕНГАШИНИ ЎТКАЗАДИЛАР

Қатнашувчилар - виночилик тармоғининг етакчи мутахассислари.

Адрес: Тошкент шаҳри, Ўзбекистон кўчаси, 41-уй, Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/XIIда **Қиёмат қарз.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА _ 12/XIIда **Ишонмасанг ўламан.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА _ **РСФСР халқ артисти Иван Рубан раҳбарлигидаги ёввойи ҳайвонлар аттракциони гастроллари** (13.00, 16.00 ва 19.30).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000. Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари—33-06-83, 32-55-04,. 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05: секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19. марксизм ленинизм ғазарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22, стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 2-92-36, Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-70-78; Андижон — 4-48-85; Нашриёт диспетчери — 32-78-94; Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 03364. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 284. 5